



GÖTEBORGS UNIVERSITET

# Det nödvändiga samarbetet?

-en studie om hur idrottslärare kan utveckla undervisningen

Daniel Abrahamsson & Lena Berglund

Examensarbete: LAU 370

Handledare: Elin Lundsten

Examinator: Lena Martinsson

Rapportnummer: VT08-1199-7

## Abstract

Examensarbete inom lärarutbildningen. 61-90 hp

Titel:	Det nödvändiga samarbetet? En studie om hur idrottslärare kan utveckla undervisningen
Författare:	Daniel Abrahamsson och Lena Berglund
Termin och år:	Vårterminen 2008
Kursansvarig institution:	Sociologiska institutionen
Handledare:	Elin Lundsten
Examinator:	Lena Martinsson
Rapportnummer:	VT08-1199-7
Nyckelord:	Samarbete, idrottsundervisning, fysisk aktivitet

---

### Syfte

Syftet med studien är att undersöka samarbetet mellan skolor och idrottsföreningar och vilken inställning idrottslärare har till ett samarbete.

### Frågeställningar

- Finns det något samarbete mellan skolor och idrottsföreningar?
- Hur bedrivs samarbetet mellan skola och idrottsförening rent praktiskt?
- Hur är lärarnas inställning till samarbete med en idrottsförening?
- Vad innebär projekten Handslaget och Idrottslyftet?
- Hur mycket pengar har utbetalats till föreningar i kommunen för samarbete med skolor?

### Metod och material

Undersökningen bygger på en kvalitativ studie med ett kvantitativt inslag. Den kvalitativa studien bygger på intervjuer med åtta stycken idrottslärare, verksamma i år 7-9 i grundskolan. Vid intervjuerna användes semistrukturerade frågor. Det kvantitativa inslaget i studien bygger på statistik från Västergötlands IF beträffande samarbeten mellan skolor och idrottsföreningar inom Handslaget och Idrottslyftet.

### Resultat

Resultatet visar att samarbetet mellan idrottsföreningar och skolor inom år 7-9 inom kommunen är dåligt utvecklat. I intervjuer har det framkommit att de flesta ser flertalet fördelar med ett samarbete och som orsaker till varför ett samarbete inte finns nämns faktorer som tid, pengar och engagemang från såväl idrottslärare som idrottsförening. Studien visar också på lyckade projekt beträffande hur man kan bedriva sin verksamhet på skolorna för att få fler elever fysiskt aktiva och öka möjligheterna för idrottslärare att lyckas med sitt uppdrag.

### Betydelse för läraryrket

Studiens relevans för idrottslärarens yrke är väsentlig. Den visar vilka möjligheter ett samarbete med en idrottsförening skulle innebära och vilka möjligheter det finns för skolor att med hjälp av Handslaget och Idrottslyftet utveckla sin verksamhet. Det krävs ett ökat engagemang och en förändring av inställningen från såväl idrottslärare som idrottsföreningar. Riksidrottsförbundet bör också fundera på hur man skall få ut information om Handslaget och Idrottslyftet och fundera på om man kan rikta mer av pengarna direkt till skolorna för att RF:s egna mål för samarbetet skall uppnås.

## **Förord**

Att skriva om hur vi som blivande idrottslärare kan samarbeta med idrottsföreningar för att utveckla sin verksamhet har varit oerhört stimulerande för oss och vi tror att våra nyvunna erfarenheter kommer att vara till stor nytta. Tankarna att studera former för hur idrottslärare kan utveckla sin undervisning har följt oss under hela vår lärarutbildning vilket naturligt bidrog till denna studies inriktning.

Vi känner att vårt samarbete har fungerat mycket bra som en följd av vårt gemensamma intresse för idrott och föreningslivet. Dessutom har våra gemensamma men även skilda synsätt och tankar resulterat i en mycket givande process. Detta examensarbete har skrivits gemensamt och arbetsinsatsen har fördelats jämnt mellan oss båda.

Vi vill tacka alla idrottslärare som vänligt ställt upp och låtit oss intervjua dem samt Magnus Södervall på Västra Götalands IF som har bidragit till att göra denna studie möjlig. Ett stort tack även till handledare Elin Lundsten för engagemang, hjälpsamhet och vetenskapligt stöd i processen

*Daniel Abrahamsson & Lena Berglund Trollhättan 2008*

# Innehållsförteckning

<b>1</b>	<b>Inledning.....</b>	<b>1</b>
1.1	Centrala begrepp .....	2
1.1.1	Föreningsidrott .....	2
1.1.2	Fysisk aktivitet .....	2
1.1.3	Riksidrottsförbundet (RF).....	2
1.1.4	SISU idrottsutbildarna .....	2
1.1.5	Handslaget.....	3
1.1.6	Idrottslyftet.....	3
<b>2</b>	<b>Syfte.....</b>	<b>4</b>
2.1	Problemformulering .....	4
<b>3</b>	<b>Teoretisk anknytning.....</b>	<b>5</b>
3.1	Förankring i styrdokumentet.....	5
3.2	Ungdomars föreningsdeltagande och motionsvanor.....	5
3.3	Hälsoaspekter.....	6
3.4	Attityder till samarbete.....	7
3.5	Idrott och Hälsas innehåll och utveckling .....	8
3.6	Tidigare samarbetsprojekt mellan skola och idrottsförening.....	9
3.7	Sammanfattning .....	10
<b>4</b>	<b>Metod.....</b>	<b>11</b>
4.1	Forsknings metoder .....	11
4.1.1	Kvalitativa studier .....	11
4.1.2	Kvantitativa studier.....	11
4.2	Val av metod.....	11
4.2.1	Semistrukturerade intervjuer.....	12
4.3	Pilotstudie .....	12
4.4	Urval.....	12
4.5	Genomförande.....	13
4.6	Analys.....	13
4.7	Forskningsetiska överväganden .....	14
4.8	Reliabilitet.....	14
4.9	Validitet .....	15
4.10	Diskussion av källor .....	15
<b>5</b>	<b>Resultat.....</b>	<b>16</b>
5.1	Handslaget .....	16
5.2	Idrottslyftet.....	17
5.3	Handslaget och Idrottslyftet i siffror .....	18
5.3.1	Översikt handslaget år ett.....	18
5.3.2	Översikt handslaget år fyra .....	19

5.3.3	Översikt Idrottslyftet år ett.....	19
5.3.4	Översikt totalt.....	20
5.3.5	Utbetalat belopp till föreningar i kommunen.....	21
5.4	Samarbetet mellan skolor och idrottsföreningar.....	21
5.5	Samarbetet i praktiken.....	23
5.6	Idrottslärares kunskap om Handslaget och Idrottslyftet.....	24
5.7	Idrottslärares inställning till samarbete.....	25
<b>6</b>	<b>Diskussion.....</b>	<b>27</b>
6.1	Pedagogiskt värde och relevans för läraryrket.....	30
6.2	Slutsats.....	31
6.3	Förslag till fortsatt forskning.....	32

## **Referenser**

### **Bilaga 1**

### **Bilaga 2**

### **Bilaga 3**

# 1 Inledning

Valet av ämne till studien framkom genom intressanta diskussioner om hur vi som blivande idrottslärare kan hitta alternativa vägar att bedriva vår idrottsundervisning på. Vi funderade på om vi i samband med studien kunde få idéer och inspiration som kunde bidra till att öka vår yrkesprofession. Vi kommer i vår yrkesutövning att komma i kontakt med elever som är inaktiva och som har en mindre positiv inställning till fysisk aktivitet och skolidrott. Socialstyrelsen (2001:218) anser att ett av samhällets stora problem är att ungdomar blir mer och mer fysiskt inaktiva på sin fritid. En studie av ämnet Idrott & Hälsa som genomfördes av Skolverket visar samtidigt att om antalet ungdomar som är fysiskt aktiva på sin fritid skall öka, måste detta stimuleras i skolan. Skolverket fastställer i sin rapport att det är innehållet och upplägget i ämnet Idrott & Hälsa som måste åtgärdas, inte totala antalet idrottstimmar (Skolverket, 2005:159).

En av samhällets utmaningar och en idrottslärares uppdrag, i form av strävansmål i kursplanen, handlar om att fysiskt aktivera ungdomarna och få dem att bli intresserade av fysisk aktivitet i någon form. Kursplanen är idrottslärares styrdokument och i den är det fastställt vad idrottslärares skall sträva efter beträffande idrottsundervisningen: *”Eleven skall utveckla förmågan att leka, motionera och idrotta på egen hand och tillsammans med andra.”* Och *”Eleven skall utveckla och fördjupa sin rörelseförmåga och lust att röra sig”* (Skolverket, 2008). Skolverkets rapport, styrdokumentet och vårt arbete som ledare i en idrottsförening väckte en tanke hos oss om en integrering av idrottsföreningarna i skolundervisningen genom någon form av samarbete. Detta för att på så sätt stimulera elevernas intresse för fysisk aktivitet såväl i skolan som på fritiden genom en utveckling av idrottsundervisningen.

Genom vårt engagemang i idrottsföreningar har vi tidigare kommit i kontakt med projekten Handslagets och Idrottslyftets innebörd, som handlar om att få eleverna mer aktiva och öka intresset till fysisk aktivitet genom samarbete med idrottsföreningar. Vår kunskap om projekten var vid arbetets start mycket begränsade, vilket bidrog till att vi valde att fördjupa oss i dess delmål. Detta är intressant för oss inte enbart som blivande idrottslärare, utan även som ideellt arbetande föreningsledare för att få en insikt i vilka möjligheter projekten innebär.

Denna studie kommer att fokusera på hur omfattande samarbetet mellan skolor och idrottsföreningar är och hur det praktiskt bedrivs i en kommun. Vår strävan är att studera olika samarbetsformer för att få idéer om hur vi kan utveckla idrottsundervisningen. Vi är medvetna om att vi genom vårt examensarbete inte kan generalisera våra studier eftersom olika skolor, idrottsföreningar och kommuner i allmänhet har olika ekonomiska samt praktiska förutsättningar. Vi hoppas ändå att studien kan fungera som inspiration och ge en större medvetenhet inom detta område.

## 1.1 Centrala begrepp

Dessa begrepp är väsentliga för förståelsen av studien.

### 1.1.1 Föreningsidrott

Innefattar fysiska aktiviteter som erbjuds av föreningar och klubbar och som sker på fritiden. Idrott för barn och ungdomar kan delas in i:

- Barnidrott: för barn upp till 12 år
- Prestationsinriktad tävlingsidrott: För ungdomar över 12 år respektive vuxna. Syftar till att utveckla goda tävlingsresultat, trivsel och ett sunt levnadssätt.
- Hälsoinriktad bredd och motionsidrott: Här ingår den breda tävlingsidrotten och den motionsinriktade verksamheten utan tävlingsinslag. Trivsel och välbefinnande är här normgivande (Ekberg & Erberth, 2000:39).

### 1.1.2 Fysisk aktivitet

Är en form av kroppsrörelse som utförs av en skelettmuskel och som resulterar i en energiåtgång. Detta beskrivs vanligen i tre dimensioner vilka är: varaktighet (minuter/timmar), frekvens (tillfällen/vecka eller månad) samt intensitet (energiomsättning omräknat i kilokalorier eller kilojoule) (Ekberg et, al 2000:49).

### 1.1.3 Riksidrottsförbundet (RF)

Är idrottsrörelsens egen medlemsorganisation. RF företräder idrotten nationellt och internationellt mot politiker och myndigheter. RF underlättar och bereder väg för idrotten i framtidsfrågor. Ordförande är Karin Mattsson. RF fungerar som en paraplyorganisation för hela den svenska idrottsrörelsen och har som främsta uppgift att stötta medlemsförbunden och företräda idrottsrörelsen i kontakter med myndigheter. Distriktsidrottsförbunden (DF) är RF:s förlängda arm gentemot de 68 specialidrottsförbunden som i sin tur är samordnare för respektive förening. RF:s styrelse består utöver ordföranden av ytterligare 10 personer och utgör RF:s beslutande instans. Denna utses via val vid RF-stämman vartannat år. Vid RF-stämman finns en representant från de 21 distriktsidrottsförbunden samt 185 representanter från samtliga 68 specialidrottsförbund närvarande. I RF:s organisation ingår ca 20 000 föreningar. En annan viktig uppgift för RF-stämman är att bestämma vilken strategi idrotten skall välja när det gäller finansiering, organisationsformer och kommunikation. I Västergötland heter distriktsidrottsförbundet Västergötlands IF (Riksidrottsförbundet, 2002).

### 1.1.4 SISU idrottsutbildarna

Är idrottens studie och utbildningsorganisation som utgår från idrottens behov av utveckling. SISU arbetar för att utveckla idrottens verksamhet genom att stärka engagemanget och människors lärande. Organisationen driver sin verksamhet lokalt och nationellt där de fungerar som en resurs och ett stöd för specialidrottsförbund och medlemsorganisationer. Kontakten med föreningarna sker genom lokalt placerade konsulenter och fritidsombud. Genom SISU Idrottsutbildarna kan idrottsrörelsen nå ut till den breda allmänheten och engagera människor att skaffa kunskap. Detta för att utveckla idrotten och stärka demokratin. SISU arbetar bland annat via Handslaget och Idrottslyftet och fördelar ut pengar till ett projekt som SISU kallar unga ledare. Unga ledare är således en satsning inom Handslaget och Idrottslyftet och faller under deras budget. I de siffror som redovisats från distriktsidrottsförbundet är SISU:s utbetalningar medräknade i det totala utbetalade beloppet

under posten ledarförsörjning och därför kommer vi även att redovisa det som ett delmål i arbetet tillsammans med Handslaget och Idrottslyftets huvudsakliga delmål (SISU, 2008).

### **1.1.5 Handslaget**

I rapporten *Här är Handslaget - fyra år summeras* kan man läsa att Handslaget var en satsning som pågick under en fyraårsperiod, 1 januari, 2004 - 30 juni, 2007. Den dåvarande regeringen gav Riksidrottsförbundet en miljard kronor för satsningar på idrottens barn- och ungdomsverksamhet om idrottsrörelsen tog på sig att arbeta efter följande fem huvudmål:

- Öppna dörrarna för fler
- Hålla tillbaka avgifter
- Satsa mer på flickidrotten
- Delta i kampen mot droger
- Intensifiera samarbetet med skolorna (Riksidrottsförbundet, 2007)

### **1.1.6 Idrottslyftet**

Projektet Idrottslyftet i sin tur bygger vidare på Handslagets erfarenheter under de senaste fyra åren. Riksidrottsförbundet har fått 500 miljoner kronor och huvudinriktningen är att öppna dörrarna till idrotten för fler barn- och ungdomar och utveckla verksamheten så de väljer att idrotta längre upp i åldrarna. Arbetet ska utgå från ett jämställdhets- och ett jämlikhetsperspektiv. Allt som görs inom Idrottslyftet har denna huvudinriktning. För att bygga vidare på Handslagets delmål att kunna öppna dörrarna för fler och få fler att idrotta längre upp i åldrarna ska idrottsrörelsen arbeta med att:

- Utveckla förbund och föreningar, framförallt lokala föreningar.
- Öka tillgängligheten till anläggningar och idrottsmiljöer
- Rekrytera och utveckla ledare
- Samverka med skolan. (Riksidrottsförbundet, 2008)

Redogörelse för projektens innebörd presenteras mer utförligt under rubrikerna 5:1 och 5:2



## 2 Syfte

Syftet med studien är att undersöka samarbetet mellan skolor och idrottsföreningar och vilken inställning idrottslärare har till ett samarbete. Vi avsåg att i anslutning till detta studera projekten Handslaget respektive Idrottslyftets delmål.

### 2.1 Problemformulering

- Vad innebär projekten Handslaget och Idrottslyftet?
- Finns det något samarbete mellan skolor och idrottsföreningar?
- Hur bedrivs samarbetet mellan skola och idrottsförening rent praktiskt?
- Hur är lärarnas inställning till samarbete med en idrottsförening?
- Hur mycket pengar har utbetalats till föreningar i kommunen för samarbete med skolor?

## 3 Teoretisk anknytning

I följande kapitel kommer vi att presentera tidigare forskning som är relevant för studien.

### 3.1 Förankring i styrdokumentet

När det gäller grundskoleläraren och dennes yrkesutövning är det kursplanerna som reglerar hur undervisningen bedrivs och hur innehållet skall se ut. Kursplanerna anger inte arbetsätt och metoder utan ligger till grund för kvaliteten i undervisningen. Det är utifrån dessa direktiv upp till lärare och elever att välja innehåll och arbetsmetoder och tillsammans planera samt utvärdera undervisningen. Således ingår det i lärarens uppdrag att förhålla sig till och följa de direktiv som är fastställda och utgå från elevernas kunskapsnivå, erfarenheter, förutsättningar, intressen och behov. Gemensamt för alla ämnen i grundskolan är att eleverna skall få lust att fortsätta lära (Skolverket, 2008).

De specifika strävansmålen i kursplanen för ämnet Idrott & Hälsa fastställer att skolan i sin undervisning skall sträva efter att eleven:

- *”utvecklar förmågan att leka motionera och idrotta på egen hand och tillsammans med andra”*
- *”utvecklar kunskap om vad som främjar hälsa”*
- *”ges förutsättningar till ett personligt ställningstagande i idrotts- och hälsofrågor”*
- *”utvecklar och fördjupar sin rörelseförmåga och lust att röra sig”*
- *”utvecklar sin fysiska, psykiska och sociala förmåga samt utvecklar en positiv självbild”* (Skolverket, 2008).

### 3.2 Ungdomars föreningsdeltagande och motionsvanor

Lars Magnus Engström, som är professor i beteendevetenskaplig idrottsforskning med särskild inriktning mot idrottspedagogik, har i en undersökning konstaterat att andelen ungdomar som är föreningsanslutna har ökat. I motsats till detta visar det sig dock att antalet ungdomar som är inaktiva på sin fritid har ökat, samtidigt som andelen ungdomar som tar egna initiativ till idrott och motion har sjunkit. Andelen ungdomar som är idrottsligt inaktiva har fördubblats bland flickor och tredubblats bland pojkar under de tre senaste decennierna (Engström, 2005).

Engström (2005) skriver vidare att elever som inte är aktiva på sin fritid inte kompenserar detta genom att röra på sig i samband med skolans idrottslektioner. De ungdomar som inte alls är med eller har en liten aktivitetsgrad under lektionerna ägnar sig inte heller åt någon ansträngande träning på sin fritid. Utifrån detta anser Engström att man lätt kan identifiera en stor grupp ungdomar som inte får tillräckligt med fysisk träning någon gång. Detta gäller såväl i skolan som på fritiden. Han menar att det tillhör barns rättigheter att vara fysiskt aktiv och på något sätt delta i en idrottslig verksamhet. Han anser även att skolan i detta fall utgör den självklara miljön för påverkan. Särskilt bör det fokuseras på de ungdomar som är inaktiva eller som har motoriska problem (Engström, 2005).

### 3.3 Hälsospekter

Forskare idag anser att fetma har blivit ett samhällsproblem som klassas som en av vår tids största folksjukdomar. Det råder en fetmaepidemi som sprider sig i hela landet, och det är ett hälsoproblem som finns i alla åldrar. Det syns framförallt en tydlig ökning av fetma bland barn, skriver media och kommunikationsforskare Helena Sandberg (2004). På 70-talet började barnfetma öka kraftigt i Sverige, och ökningen har fortsatt sedan dess. Svenska forskare har i tidigare undersökningar bekräftat att det finns ett samband mellan fetma, förhöjt blodtryck och diabetes (Sandberg, 2004).

Folkhälsoinstitutet har givit i uppdrag åt Yrkesföreningarna för fysisk aktivitet (YFA), som ingår i Svensk Idrottsmedicinsk Förening, att ta fram förslag till nationella rekommendationer för fysisk aktivitet. Rekommendationerna som togs fram var att alla vuxna bör, helst varje dag, vara fysiskt aktiva i sammanlagt minst 30 minuter. Intensiteten bör vara åtminstone vara måttlig och bestå av exempelvis en rask promenad. Ytterligare hälsoeffekter kan uppnås om man utöver detta ökar den dagliga mängden eller intensiteten (Folkhälsoinstitutet, 2005). Lars-Göran Rydqvist och Jan Winroth (2003:91-92) skriver i anslutning till Folkhälsoinstitutets rekommendationer att hälsoeffekter av fysisk aktivitet kan delas upp i två effekter. Dels promotiva effekter vilket innebär hur kroppen förändras fysiologiskt som följd av fysisk aktivitet samt preventiva effekter, som innebär förebyggande biologiska effekter som en följd av fysisk aktivitet.

Som promotiva effekter räknas bland annat:

- förbättrad slagvolym
- förbättrad syreupptagningsförmåga
- förbättrad lungkapacitet
- förbättrad muskelkraft
- mindre fettvävs massa
- förbättrad kapacitet för näringsupptag
- förbättrad fettförbränning
- förbättrat immunförsvar
- förbättrad tarmfunktion
- förbättrad självkänsla
- förbättrad koordination
- förbättrad balans

Dessa promotiva effekter leder i sin tur till ett antal förebyggande preventiva effekter. Exempel på dessa är minskad risk för:

- Hjärt-kärl- sjukdomar
- Slaganfall
- Högt blodtryck
- Benbrott
- Benskörhet
- Övervikt
- Typ 2 Diabetes
- Infektioner
- Tjocktarmscancer (Rydqvist & Winroth, 2003:91-92)

Rapporter och forskning visar dessutom att fysisk aktivitet är ytterst viktig, och är tillsammans med en balanserad kost ofta det viktigaste sättet att behålla hälsan och undvika sjukdomar och skador på (Ekberg & Erberth, 2000:45).

I enlighet med tidigare nämnda forskare presenterar Stefan Norberg och Linus Partanen (2006:7) olika fördelar med fysisk aktivitet. Dock redogör de även för ett antal psykiska aspekter och fördelar. Deras studier har visat att barn med bristfällig motorik vid skolstarten kan få problem med läs och skrivinläring och att motoriska brister kan ha betydelse för prestationerna i matematik och svenska.

### **3.4 Attityder till samarbete**

I en studie av Andreas Johansson och Fredrik Lundbäck (2007:26) som genomfördes på Luleå Tekniska Universitet studerades idrottslärares attityder till samverkan med föreningsidrotten. Författarna kunde efter att ha tillfrågat 34 idrottslärare i en mellanstor svensk kommun konstatera att 28 stycken hade samarbetat med en idrottsförening. 31 av de tillfrågade ansåg att det borde finnas ett samarbete och är positiva till det. Somliga av dessa ansåg att idrottsledarna i vissa fall behövde mer utbildning och att deras kompetens är för smal då de bara är specialister på sin idrott. Dock ser de flesta tillfrågade det som en stor möjlighet med att införliva idrottsledare i verksamheten. Beträffande de 7-9 lärare som i Johansson och Lundbäck's studie intervjuades betonade alla de materiella fördelar såsom utlåning av hockeyutrustning med mera som ett samarbete skulle innebära. Vidare skulle det leda till fler vuxna i skolan. I vissa fall var det kanske så att det endast var tillgång till material som lärarna var intresserade av och inte ett samarbete. Idrottslärarna på gymnasiet var mer intresserade av idrottsledarens expertis för att kunna fördjupa lektionerna. 14 idrottslärare av 34 ansåg att elitänkande hos idrottsledarna samt ekonomi var orsaker till problem som uppstått i samarbetet (Johansson & Lundbäck, 2007:25-29)

Johansson och Lundbäck (2007) har i sin undersökning dragit slutsatsen att skolan skall sträva efter att få in fler vuxna i skolans värld istället för att pengarna går till material. Dessutom anser författarna att samarbetet mellan skola och idrottsföreningar måste hitta former som passar då samarbetet gynnar alla parter. Skolorna får stöd i undervisningen av en ledare och de får möjlighet att dels inspirera eleverna men även erbjuda olika aktiviteter, för att eleverna skall hitta en motionsform som passar just dem. Eleverna kan dessutom få en mer individanpassad undervisning. Författarnas egen åsikt är att idrottsledarna i detta sammanhang kan erbjuda och uppmuntra till rastaktiviteter (Johansson & Lundbäck, 2007:25-29).

Beträffande samarbete kan man i Riksidrottsförbundets skrift (2006) *Rapport Handslagets 3 år* läsa att fördelen med samverkan mellan idrottsförening och skolan är att nå barn och ungdomar där de finns om dagarna för att de ska få möjlighet att pröva nya idrotter. Barn och ungdomar kan på detta sätt få möjlighet att pröva på idrotter de annars inte hade sökt sig till. Idrottsrörelsen och skolan har samma intresse i att få barn och ungdomar att röra på sig och må bra. Idrottsföreningar kan därför bidra med inspiration till skolans undervisning och få eleverna att börja träna på sin fritid. Däremot kan föreningsidrotten enligt Riksidrottsförbundet aldrig ta över skolans uppdrag under skoldagen (Riksidrottsförbundet, 2006).

### 3.5 Idrott och Hälsas innehåll och utveckling

Engström (2002:18) skriver i *Pedagogiska perspektiv på idrott* att undersökningar av ämnet Idrott och Hälsa visar att elever i grundskolan har idrottsundervisning en till två timmar per vecka. Under 1900-talet har elevernas tid för ämnet minskat kraftigt i tid och antalet obligatoriska timmar har reducerats. Även friluftsdagar har minskat kraftigt i antal sedan införandet. Beträffande innehållet skriver Engström (2002:18) att det idag finns stora variationer mellan olika skolor såväl nationellt som internationellt beträffande ämnets innehåll och dess omfattning. Aktiviteter som simning, skridskoåkning och skidåkning får idag lite utrymme i verksamheten och på vissa håll är de helt borta från undervisningen. För vissa barn är idrottsundervisningen den enda regelbundna fysiska aktivitet som barnen får. På grund av detta kan skolidrotten vara helt avgörande för barns lust att delta i lek samt idrotts och motionsaktiviteter (Engström, 2002:19).

Jane Meckbach och Suzanne Söderström (2002:223) har tagit del av en nationell utvärdering av idrottsämnet i grundskolan som genomfördes 1993 av Lennart Mattsson. Beträffande elevers attityder och ämnets innehåll framkom det i studien att elever i början av 1990-talet ansåg att idrott var ett av de populärare ämnena. Flickor var de som lyfte fram negativa omdömen om ämnets innehåll. Bollspel dominerade verksamheten och tog upp 70 % av undervisningstiden. Dansundervisning förkom sparsamt. Hälften av lärarna själva ansåg i samma studie att ämnet blivit mer hälsoinriktat än tidigare och att de lägger mer tid på teoriundervisning. Flertalet av lärarna anser dessutom att de har svårt att uppnå målet med undervisningen och här anges tid som en av bakgrundsfaktorerna (Meckbach & Söderström, 2002: 223) I en annan studie som genomförts av Lars Jonsson (2006:32-34) visade det sig att pojkars och flickors attityder till ämnet Idrott & Hälsa varierar. Enligt författaren är elevernas inställning till ämnet viktigt och styr graden av deltagandet.

Denna inställning skulle kunna påverkas av att man ändrade innehållet på lektionerna och erbjöd mer annorlunda aktiviteter såsom klättring eller andra aktiviteter som eleverna själva får välja. Denna slutsats baserar författaren på egna men även på tidigare gjorda studier som han tagit del av. Norberg och Partanen (2007:33) har i sin studie konstaterat att 75 procent av eleverna anser att tävlingsmomentet är det minst viktiga i idrottsundervisningen. Författarna anser att det är viktigt att ha roligt genom olika former av rörelse vilket även lärarna i deras studie instämmer i. Jonsson (2006:34) drar slutsatsen att för att man skall kunna motivera fysiskt inaktiva elever att röra på sig på fritiden krävs det mer resurser och mer personal. Hans studier visar också att lärare på grundskolan inte anser att de lyckas uppfylla målen med ämnet. Detta kan jämföras med Skolverkets undersökning från 2005 som visar att om antalet ungdomar som är fysiskt aktiva på sin fritid skall öka måste detta stimuleras i skolan. Dock är det ämnet Idrott och Hälsas innehåll och upplägg som måste åtgärdas, inte totala antalet idrottstimmar.

En utvärdering av ämnet Idrott och Hälsa som genomfördes av Skolverket (2005) visar dock att elever som inte är fysiskt aktiva på fritiden upplever att de i skolan inte får inspiration till att visa vad de kan. Dessa elever känner sig dessutom i större utsträckning klumpigare och sämre än sina skolkamrater. Skolverket fastställer att en utökning av antalet timmar inom ämnet inte är lösningen utan dess innehåll och upplägg. Det är viktigt att eleverna lär sig att ha roligt under de fysiska aktiviteterna. Vad gäller innehållet bör det enligt Engström (2005) fokuseras på aktiviteter som leder till ett förbättrande av basala motoriska grundfärdigheter som utgör en förutsättning för att kunna delta i olika motionsformer och friluftaktiviteter. För att utveckla sådana färdigheter hos barn krävs professionellt utbildade pedagoger. Inte heller

skall barn idag behöva vara medlemmar i en förening, för att kunna utöva olika former av fysisk aktivitet. Barn ska enligt Engström (2005) ha möjlighet till spontana former till lek och idrott under skoldagen inte minst på rasterna. Gällande innehållet i aktiviteterna bör man sträva efter att den är variationsrik och individualiserad. Sammanfattningsvis anser han att detta är en utmaning för skolan och idrottsrörelsen. Ingegerd Ericsson betonar i anslutning till detta behov bättre ledarutbildningar då hennes utvärdering av Handslagssatsningen påvisar brister i färdigheter hos ledarna beträffande kunskaper om barns motoriska utveckling, motivationsprocesser samt konflikthantering (Ericsson, 2008). Forskningsresultat från många andra länder visar att det är osannolikt att inaktiva barn och ungdomar blir aktiva som vuxna och utvecklar en aktiv livsstil om de inte gjort de i yngre åldrar (Ekberg & Erberth 2000:63).

Lena Folkesson, Birgit Lendhals Rosendal, Eva Längssjö och Karin Rönnerman (2004:46) menar i sin bok *Perspektiv på skolutveckling* att skolans uppdrag har utvecklats till att rusta eleverna med en uppsättning färdigheter, som de kan använda sig av i mötet med samhället. Skolan har tidigare enbart utbildat ungdomarna till ett givet samhälle. Det handlar om att utveckla skolan och dess verksamhet inte enbart om kunskapsförmedling, planering och uppföljning. Lärare förväntas vara aktiva till att utveckla nya arbetssätt som utmanar och tillför styrka till hela verksamheten.

### **3.6 Tidigare samarbetsprojekt mellan skola och idrottsförening**

Norberg & Partanen (2006:8) har tagit del av en slutrapport ifrån projektet *Öppen idrott i samverkan* av Bergwall-Virtanen och Lindahl (2000). Projekt genomfördes i Örebro mellan 1998-2000 av Örebro Läns idrottsförbund på Riksidrottsförbundets begäran. Huvudsyftet med detta projekt var att stimulera till en utveckling av den hälsoinriktade bredden, motionsidrotten, och att stimulera ungdomarna till en hälsosammare livsstil. Projektet bedrevs på 11 orter och aktiviteterna som genomfördes utgick från deltagarnas önskemål och dominerades av aktiviteter som innebar kroppsrörelse. Allt från traditionella idrotter såsom Basket och Ishockey till mindre traditionella som Budo genomfördes. Resultatet av studien visade att antalet deltagare ökade ju längre projektet fortgick, nya målgrupper, där majoriteten tidigare konstaterades vara inaktiva.

I Norberg & Partanen (2006:12) studie undersöker de projektet *Rör dig mera* som var ett samarbete mellan Bergviksskolan och Storfors AIK under perioden 2004-2005. Syftet med samarbetet var att erbjuda eleverna fler tillfällen att röra på sig utanför ordinarie idrottsundervisning, dock i huvudsak på skoltid. Vad gällde valet av aktiviteter valde man att utgå från elevernas egna önskemål. Målet med verksamheten var att erbjuda de elever som ville lustfyllda och hälsofrämjande aktiviteter, ge eleverna en chans att prova på olika idrotter och erbjuda en icke tävlingsinriktad verksamhet. Författarna är av den uppfattningen att projektet bidrar till att man uppnår en del av kursplanens mål, det vill säga att väcka nyfikenhet för nya aktiviteter. Vidare anser de att samarbetet möjliggör för lärarna att få med fler elever på aktiviteterna då de är förlagda inom skolans ramar på dagtid och inte på fritiden. Fler aktivitetstillfällen varje dag innebär dessutom mer fysisk aktivitet som helhet för alla barnen. Såväl elever som lärare ansåg att projektet var mycket positivt och det har fått fler elever att träna en ny idrott och fått en positivare inställning till idrottsundervisningen (Norberg & Partanen 2006:35).

*Bunkefloprojektet* startade hösten 1999 i Ängslättsskolan i Bunkeflostrand utanför Malmö och var ett samarbete mellan skola, idrottsförening och forskning. Projektet var en stor vetenskaplig angelägenhet där barn studerades ur olika avseenden under nio år. Ett flertal

vetenskapliga institutioner vid universitetssjukhuset MAS och Malmö högskola var inblandade i projektet. Den lokala idrottsföreningen hjälpte till att göra det möjligt för eleverna att ge barn i år 1 och 2 en timmes fysisk aktivitet om dagen. Projektets syfte var att forskarna skulle undersöka om daglig fysisk aktivitet på skolschemat förbättrade skelettets uppbyggnad. Detta bidrog till att man fångade upp barn som både har och inte har idrott som intresse. Undersökningen följdes upp under fyra år och forskarna kunde efter detta se en ökad benmassa och ett större skelett än hos elever i en annan grupp som inte hade mer fysisk aktivitet än vanligt på skolschemat. Forskarna rekommenderar i anslutning till dessa resultat att ungdomar bör vara fysiskt aktiva under uppväxten för att minska antalet frakturer i framtiden (Medicinsk access, 2005:8).

### **3.7 Sammanfattning**

Teorikapitlet beskriver problemet med ungdomars bristande motionsvanor i förhållande till kopplingen mellan motion och hälsa och vikten av fysisk aktivitet. Eleverna idag har blivit mer och mer inaktiva men de kompenserar inte sin inaktiva fritid med att röra på sig under idrottslektionerna. Dessutom anser framförallt flickor att innehållet i lektionerna är tråkigt. De flesta eleverna, oavsett kön, anser att tävlingsinriktad idrottsundervisning inte är det viktiga. Dagens idrottsundervisning bör enligt flera forskare förändras vad gäller innehåll och upplägg. Detta är inte minst viktigt då antalet tillfällen för fysisk aktivitet i skolan har minskat kraftigt under 1900-talet. Projekten i Örebro och Bunkeflo visar på positiva fysiska effekter av samarbeten med idrottsföreningar. Utvärderingar från projekten visar att man kan fånga upp de ungdomar som anses vara inaktiva.

De studier vi tagit del av visar att idrottslärare ser det som en stor möjlighet att införliva idrottsföreningar i skolans verksamhet. Materiella fördelar och fler vuxna i skolan var den största anledningen till en positiv attityd beträffande ett samarbete. Dock är det viktigt att ta hänsyn till upplägget av samarbeten mellan skola och idrottsföreningar. I lärarens uppdrag ingår det att få upp elevernas intresse för fysisk aktivitet såväl i skolan som på fritiden. Lektioner med varierat innehåll där eleverna själva får vara med att välja samt fler aktivitetstillfällen på skoltid bidrar till detta. Idrottsrörelsen och skolan har samma intresse i att få barn och ungdomar att röra på sig. Idrottsrörelsen kan bidra med inspiration till skolans undervisning och få eleverna att börja träna på sin fritid vilket stämmer väl överens med strävansmålen i styrdokumentet. De fysiska effekterna för ungdomarna som ökad fysisk aktivitet innebär är idag väl dokumenterade och skulle innebära en utveckling såväl fysiskt som psykiskt.

## 4 Metod

I följande kapitel kommer vi att presentera olika metoder samt de metoder vi valt för studien. Vi kommer att beskriva valet av intervjupersoner, hur studien har genomförts, vilka etiska aspekter vi tagit hänsyn till och reliabiliteten samt validiteten i studien.

### 4.1 Forsknings metoder

I följande del redogör vi för innebörden i kvantitativa och kvalitativa studier.

#### 4.1.1 Kvalitativa studier

Enligt Staffan Stukát (2005:31) karaktäriseras kvalitativa studier av att ”tolka och förstå de resultat som framkommer, inte generalisera, förklara och förutsäga” Vidare anser han att det viktigaste är att se helheten och inte bara delarna. För att förstå människors sätt att reagera tänka och resonera anser Jan Trost (2005:14) att en kvalitativ studie är en fördel. Nackdelarna med den kvalitativa metoden kan vara att det finns en risk att forskarna blir subjektiva eftersom de tolkar resultatet efter sin egen förförståelse av fenomenet. På grund av att det ofta är ett fåtal undersökningsspersoner i en kvalitativ studie kan dess reliabilitet kritiseras (Stukát, 2005:32).

#### 4.1.2 Kvantitativa studier

Den kvantitativa studien kännetecknas av att forskaren samlar in en stor mängd data oftast med hjälp av enkäter. Vid tolkning av resultat används oftast statistiska analysmetoder i syfte att hitta mönster som gäller för alla oavsett om de deltagit i studien eller inte. Den stora mängden data ökar i detta fall reliabiliteten. Fördelen med kvantitativa studier är att de bedöms vara breda och generella. Nackdelen med denna metod är att det är svårt att få fram resultat som är viktigt för det egna syftet då undersökningen ofta saknar djup (Stukát, 2005:31).

## 4.2 Val av metod

I en undersökning kan man enligt Denscombe, (2000:102-103) använda flera olika metoder för att få olika typer av data om samma ämne. Inte minst ökar mängden data utan även kvaliteten i undersökningen blir högre, då forskaren får möjligheten att se saker och ting ur flera perspektiv. Ett tillvägagångssätt där man kombinerar metoder gör det möjligt att bekräfta eller ifrågasätta sina resultat. Genom att intervjua lärare om samarbete finns och jämföra dessa data med statistik från Västergötlands IF beträffande utbetalade pengar för samarbete mellan skolor och idrottsföreningar, ökar möjligheterna för oss att se hur utvecklat samarbetet är mellan idrottsföreningar och skolor.

Syftet med studien var att undersöka samarbetet mellan skolor och idrottsföreningar och vilken inställning idrottslärare har till ett samarbete. Vi avsåg att i anslutning till detta även studera projekten Handslaget respektive Idrottslyftets delmål. Utifrån valet av frågeställningar valde vi att basera undersökningen på kvalitativa semistrukturerade intervjuer med behöriga idrottslärare där deras åsikter beträffande samarbetet med en idrottsförening är intressant för studien. Undersökningen bygger även på statistik från Västergötlands IF och



textstudier av publikationer från Riksidrottsförbundet. Ur ett nationellt perspektiv kan generaliserbarheten ifrågasättas men ur ett lokalt perspektiv anser vi att den har hög relevans. Den här regionen är ett exempel på hur föreningar söker pengar från Handslaget och Idrottslyftet och hur de används.

#### **4.2.1 Semistrukturerade intervjuer**

Beträffande intervjuer skriver Stukat (2005:39) om strukturerade och ostrukturerade intervjuer. En blandning av dessa begrepp kallar han semistrukturerad. Semistrukturerade intervjuer är att föredra då det är en lista med färdiga ämnen som behandlas och betoningen ligger på informanten som utvecklar sina svar, vilket är viktigt i semistrukturerade intervjuer (Denscombe, 2000:135). Stukat (2005:39) skriver i anslutning till detta att så kallade halvstrukturerade frågor är att föredra då man har huvudfrågeställningar med olika följdfrågor beroende på hur informanten svarar. Syftet är att få mer nyanserade och ingående svar där vi som intervjuare kan gå in på känslor, inställning och även studera kroppsspråk samt tonfall (Stukat 2005:39).

Studien krävde den typ av detaljerad information som semistrukturerade intervjuer ger eftersom bland annat attityder till samarbete undersöktes. Enkäter hade i detta sammanhang kanske gett oss endast ytliga och korta svar. Viktigt i sammanhanget är att enligt Stukat (2005:39), beakta informanternas svar som är beroende av hur våra frågor uppfattas. Således kan informanternas svar inte vara helt entydiga och tillförlitliga. Vi anser att denna intervjumetod är att föredra i vår undersökning för att få svar på syftet även om vi vet att metoden kan ha sina brister.

### **4.3 Pilotstudie**

Innan man går ut och gör en intervju är det bra att göra en så kallad pilotstudie (Stukat, 2005:66). Enligt Runa Patél & Bo Davidson (2003:58) ger en pilotstudie forskaren möjligheten att justera frågornas innehåll ordning och formulering. Detta för att intervjun skall fungera så bra som möjligt vid undersökningstillfället. Vi gjorde vår pilotstudie på en idrottslärare som arbetar på en 7-9 skola, för att få en person som kan representera våra informanter. Idrottsläraren missuppfattade inte frågorna utan svarade som det var tänkt.

### **4.4 Urval**

Undersökningen är utförd i en kommun i Västsverige. I kommunen finns det i dagsläget tio stycken 7-9 skolor. På två av skolorna finns det i dagsläget inga behöriga idrottslärare och dessa ingår således inte i studien då undersökningen belyser den pedagogiska infallsvinkeln och den yrkesprofession som en lärarutbildning innebär. I undersökningen kommer därför endast åtta stycken lärare att intervjuas. Dessa lärare är utbildade inom Idrott och Hälsa och har samtliga ett eller flera års erfarenhet av undervisning mot skolans senare år. Dessutom jobbar vederbörande på 7-9 skolor vilket är av intresse för oss personligen då vi utbildar oss till lärare mot dessa åldrar. Vi förutsätter att dessa personer ska ge oss värdefull och för undersökningen relevant data. Anledningen till att vi utgår från idrottslärarnas perspektiv är för att begränsa undersökningen utifrån syftet och studera det för oss mest relevanta perspektivet, det vill säga idrottslärarnas. Vi valde att fokusera på en kommun i Västsverige för att relativt enkelt kunna träffa informanterna som intervjuades.

Genom kontakt med Västergötlands IF fick vi information angående hur mycket pengar som utbetalats till föreningarna i kommunen vi avsåg att undersöka. Detta ansåg vi vara relevant,

då det visar vilka summor det handlar om och hur många föreningar som är engagerade i skolan.

## 4.5 Genomförande

För att få nödvändig statistik beträffande Handslaget och Idrottslyftet som utbetalats till idrottsföreningar vände vi oss till kultur- och fritidsansvarig i kommunen vi undersökte. Denne skickade oss i sin tur vidare till SISU:s lokala representant som rekommenderade oss att ta kontakt med Magnus Södervall. Han är en nyckelperson på Västergötlands IF, som är kommunens distriktsförbund. Han försåg oss med för studien relevant information. Utifrån dessa siffror har vi sammanställt tabeller och diagram där man kan se hur pengar har utbetalats och fördelats år för år mellan de olika projekten inom Handslaget och Idrottslyftet. Därefter intervjuades berörda idrottslärare på åtta skolor vilka först kontaktades via mail, där syftet med undersökningen förklarades. Intervjuerna utfördes på respektive arbetsplats, under arbetstid eller i direkt anslutning till arbetstiden, med hänsyn till att deras tid är begränsad men även för att de befann sig i en trygg miljö under intervjun. Varje intervju varade cirka en halvtimme på en ostörd plats. Vi började ställa neutrala frågor med betydelsefull information för att kunna urskilja informanterna, vilket är viktigt enligt Patel och Davidsson (2003:74).

Enligt Patel och Davidson (2003:71) kommer informantens motivation till att svara påverkas av dennes relationen till de som intervjuar. Därför är det viktigt att de som intervjuar visar ett genuint intresse och förståelse och visa upp en medgivenhet till informantens svar. Under samtliga intervjuer strävade vi efter detta i själva intervjusituationen för att minimera vår påverkan på svaren. Vi gav dessutom informanten tid till att utveckla svaren. Intervjun dokumenterades genom fältanteckningar för att de kan komplettera en del av den relevanta information som exempelvis en ren ljudupptagning kan missa vad gäller kontext, atmosfären under intervjun, icke verbal kommunikation etc. I Intervjuns slutfas sammanfattade vi hur vi uppfattat svaren från informanten för att vara säkra på att vi inte missförstått eller missat något.

## 4.6 Analys

Kvalitativa data är en produkt av en tolkningsprocess. Själva mängden data produceras medan de tolkas och används av forskaren. Risken med kvalitativa analyser är att forskarens jag utgör en betydande del i processen och kan vara svåra att eliminera. Således valde vi att sammanställa informanternas svar i ett dokument under respektive frågeställning. Att försöka identifiera mönster, processer och gemensamma drag är en viktig del i den kvalitativa analysen (Denscombe, 2000:248). I analysen letade vi sedan efter återkommande teman eller kopplingar som uppstod och jämförde dessa med tidigare forskning och våra slutsatser.

## 4.7 Forskningsetiska överväganden

Stukát (2005:130ff) tar upp fyra allmänna huvudkrav som man bör följa under en undersökning beträffande mötet med informanter och hantering av data. Dessa är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet, och nyttjandekravet. Vi hanterade dessa huvudkrav på följande sätt:

- *Informationskravet:* Detta hanterade vi genom att kontaktades informanterna via mail där vi presenterade oss och vårt syfte med studien. Vidare klargjorde vi förutsättningarna för intervjun, det vill säga hur lång tid intervjun beräknades ta. Vi erbjöd även informanterna möjligheten att få ta del av studien när den var färdig.
- *Samtyckeskravet:* Informanterna hade god tid på sig att bestämma om de ville vara med i studien eller inte och vi betonade att deras medverkan var frivillig.
- *Konfidentialitetskravet:* Innan intervjun startade delgav vi för informanten hur uppgifterna skulle behandlas och i arbetet avslöjas inte informanternas identitet, skolor eller kommunen i fråga. I studien har informanterna tilldelats fiktiva namn.
- *Nyttjandekravet:* Vi meddelade informanterna om att informationen inte kommer att föras vidare.

## 4.8 Reliabilitet

Med reliabilitet avses kvaliteten på själva mätinstrumentet och hur tillförlitlig det är (Stukát, 2005:129). Risken med intervjuer är att det vid bedömning av informanternas svar kan ske olika bedömarfel. Nackdelen med kvalitativ analys är också att tolkningen av data är nära knuten till forskaren "jag". Vår bakgrund och övertygelse kan spela roll i framtagandet och analyseringen av data (Denscombe, 2000:244). Det är vår övertygelse att informanterna har svarat utifrån deras egna ärliga bild beträffande samarbetet med idrottsföreningar.

Undersökningen har utförts med hjälp av intervjuer då vi anser att denna metod ger de svar som motsvarar syftet, framförallt när vi bland annat efterfrågade attityder hos informanterna. Detta tillsammans med fältanteckningar, frågornas konsekventa utformning och genomförandet av en pilotstudie har bidragit till att undersökningen fått en god reliabilitet. Även det faktum att intervjusituationen för alla informanter varit lika har bidragit till en ökad reliabilitet. Stukát (2005:129) säger att reliabiliteten kan uppskattas genom graden av överensstämmelse mellan olika bedömare. I och med att vi varit två personer vid varje intervju, en som ställt frågor och en som skrivit ner svaren anser vi att det stärker reliabiliteten. Det faktum att tidigare studier ger liknande resultat som våra bekräftar också detta påstående.

## 4.9 Validitet

Med validitet menas att man mäter det man avser att mäta. Det är trovärdigheten i mätinstrumenten som betonas, det vill säga att våra intervjuer ger svar på våra frågeställningar (Patel & Davidson, 2003:98). Intervjufrågor är noga utformade efter vårt syfte och frågeställningar. Vi lade ner mycket tid på att göra dessa så enkla och begripliga som möjligt för att undvika misstolkning. Framtagandet av frågorna var en process som bearbetades och omformulerades flera gånger. I och med att vi själva deltog kunde vi också tydliggöra för informanterna när detta behövdes. Undersökningens syfte var att studera hur samarbetet mellan skolor och föreningar inom kommunen ser ut och det anser vi att vi har fått. Den direktkontakt som intervjuer ger bidrar också till att data kan kontrolleras beträffande relevans under tiden som den samlas in vilket ökar validiteten (Denscombe, 2000:162).

Studien har två bortfall men då det inte fanns några behöriga lärare på de aktuella 7-9 skolorna vid tidpunkten för intervjun valde vi att bara använda de åtta informanter vi intervjuade.

## 4.10 Diskussion av källor

I denna undersökning har Riksidrottsförbundet varit en viktig källa beträffande information om Handslaget och Idrottslyftet. Dock bör man ej bortse från att Riksidrottsförbundet är en organisation med egenintresset att främja idrott. Den information som presenteras på deras sida kan således ha som syfte att främja deras egen verksamhet. Detta gäller såväl vilka fakta som presenteras men också beträffande valet av artiklar och forskningsresultat som uppvisas. För att bemöta detta diskuterar och redogör vi för andra forskningsresultat som dels stödjer men också motsäger det Riksidrottsförbundet presenterar. De använder sig dock av Statistiska centralbyrån och utomstående forskare i sina studier vilket ökar trovärdigheten.

## 5 Resultat

Under denna rubrik presenteras sammanställningar från intervjuer och statistik beträffande Handslaget och Idrottslyftet från Västergötlands IF. Vi redogör även här för innebörden i projekten Handslaget och Idrottslyftet. Detta svarar mot vårt syfte och våra frågeställningar.

### 5.1 Handslaget

Handslagets pengar betalas huvudsakligen ut via specialidrottsförbunden eller direkt från distriktsidrottsförbundet i respektive region. Av dessa två förbund är det Distriktsidrottsförbundet som handlägger de projekt som enbart gäller samarbete med skolor. Riksidrottsförbundet har även pengar att betala ut för speciella insatser, med detta menas större och mer omfattande projekt. Dessa projekt sträcker sig över en längre tid och kräver ett nytänkande som syftar till en varaktig förändring. När det gäller dessa projekt måste det alltid göras en extern utvärdering som kompletterar den interna utvärderingen. Dessutom ska en plan för erfarenhetsspridning ingå i projektet. Skillnaderna mellan handslagsprojekten och de projekt som ingår i de speciella insatserna ska klart skilja sig åt. Vanligtvis väljer idrottsföreningar att söka bidrag via distriktsidrottsförbunden och specialidrottsförbunden då de flesta idrottsföreningar söker mindre projektsummor och merparten av målen för projekten ligger inom Handslagets fem huvudmål (Norberg & Partanen, 2006:10-11).

På Riksidrottsförbundet (2007) kan man i rapporten *Här är handslaget – fyra år summeras* läsa att Handslaget var en satsning som pågick under en fyraårsperiod, 1 januari, 2004 - 30 juni, 2007. Den dåvarande regeringen gav Riksidrottsförbundet en miljard kronor för satsningar på idrottens barn- och ungdomsverksamhet om idrottsrörelsen tog på sig att arbeta efter följande fem huvudmål:

- Öppna dörrarna för fler
- Hålla tillbaka avgifter
- Satsa mer på flickidrotten
- Delta i kampen mot droger
- Intensifiera samarbetet med skolorna

Dessutom har föreningarna via Västergötlands IF:s utbildningsförbund SISU kunnat söka pengar för utbildning av ledare. I de diagram vi presenterar kan man se hur idrottsföreningar kunnat söka pengar inom de sex olika projekten. De pengar som betalats ut till ledarutbildning tillhör Handslagets pengar och räknas därför med i statistikens totala utbetalade belopp.

I ovanstående rapport kan man läsa att 200 000 elever har deltagit i aktiviteter som drivits tillsammans med skolorna och att totalt 34 procent av handslagets totala resurser har gått till liknande aktiviteter. Genom Handslaget har skolor och idrottsföreningar fått möjligheten att tillsammans erbjuda kreativa metoder för att under skoldagen ge eleverna ett ökat utbud av fysiska aktiviteter. Det är dock föreningarna som söker pengar för projekten inte skolorna. I rapporten fastställs att för att lyckas nå nya grupper av barn och ungdomar är en samverkan och ett erfarenhetsutbyte mellan olika sektorer nödvändig (Riksidrottsförbundet, 2007).

Special- och distriktsidrottsförbunden fick i uppgift att arbeta fram sin egen strategi utifrån målen. Föreningarna uppmanades att formulera idéer och föra en dialog med sitt Specialidrottsförbund eller distriktsidrottsförbund som i sin tur tog ställning till satsningen. Kravet var att varje förening och förbund skulle redogöra vad pengarna betalats ut till och

vilken verksamhet som bedrivits. Totalt har under fyra år 2 092 000 personer deltagit (Riksidrottsförbundet, 2007).

## 5.2 Idrottslyftet

På Riksidrottsförbundet (2008) kan man läsa att Riksidrottsförbundet har tilldelats 500 miljoner kronor för satsningar på idrottens barn- och ungdomsverksamhet i det som kallas Idrottslyftet. Ambitionen är att satsningen ska fortgå under fyra år med lika stort stöd alla åren. Projektet Idrottslyftet bygger vidare på Handslagets erfarenheter under de senaste fyra åren. Huvudinriktningen för Idrottslyftet är att öppna dörrarna till idrottens värld för fler barn- och ungdomar samt utveckla verksamheten så de väljer att idrotta längre upp i åldrarna. Arbetet ska utgå från ett jämställdhets- och ett jämlikhetsperspektiv. Allt som görs inom Idrottslyftet har denna huvudinriktning. För att bygga vidare på Handslagets delmål att kunna öppna dörrarna för fler och få fler att idrotta längre upp i åldrarna ska idrottsrörelsen arbeta med att:

- Utveckla förbund och föreningar, framförallt lokala föreningar
- Öka tillgängligheten till anläggningar och idrottsmiljöer
- Rekrytera och utveckla ledare
- Samverka med skolan.

Idrottsrörelsen har ambitionen att nå alla barn och ungdomar. Alla som vill ska ha möjlighet att vara med inom idrotten och de ska känna sig välkomna oavsett kön, etnicitet, religion, sexuell läggning, fysiska eller psykiska förutsättningar, social och ekonomisk bakgrund. Det räcker inte bara att öppna dörrarna, de som kommer in och de som redan finns inom idrotten måste också känna sig hemma för att vilja stanna kvar. Det mesta av Idrottslyftets pengar fördelas av respektive specialidrottsförbund och det är också dit varje förening vänder sig för att söka pengar. 90 procent av alla barn och ungdomar i skolåldern är en kortare eller längre tid med i en idrottsförening. Ambition med Idrottslyftet är att nå ännu fler. Därför ser Riksidrottsförbundet det som naturligt att fördjupa samarbetet med grund och gymnasieskolan. Idrottsrörelsen har i anslutning till detta tre övergripande mål:

- Medlemstillväxt
- Ökad fysisk aktivitet för att individen skall fortsätta med någon form av fysisk aktivitet i framtiden
- Skapa stimulerande och utvecklande idrottsmiljöer under och utanför skoltid

(Riksidrottsförbundet, 2008)

## 5.3 Handslaget och Idrottslyftet i siffror

Västergötlands IF är det distriktsidrottsförbund som är Riksidrottsförbundets högra hand beträffande idrottsföreningar i Västergötland. Det är de som får in rapporter från varje specialidrottsförbund i Västergötland beträffande fördelningen av Handslagets och Idrottslyftets pengar. Här presenteras en översikt över utbetalade pengar till olika projekt som idrottsföreningar inom kommunen har genomfört under perioden 1 januari, 2004 – 26 februari, 2008. Vi kommer i arbetet senare att redovisa hur utvecklingen beträffande utbetalade pengar ser ut från år ett till Handslagets fjärde och sista år. Vad gäller siffror år för år hänvisar vi till bilaga 1. Denna undersökning visar endast de pengar som betalats ut till de föreningar vars ansökning har godkänts.

### 5.3.1 Översikt handslaget år ett

Totalt under år 1 utbetalade Västergötlands IF tillsammans med respektive specialidrottsförbund ut 265 740 kronor. Dessa fördelades enligt följande:

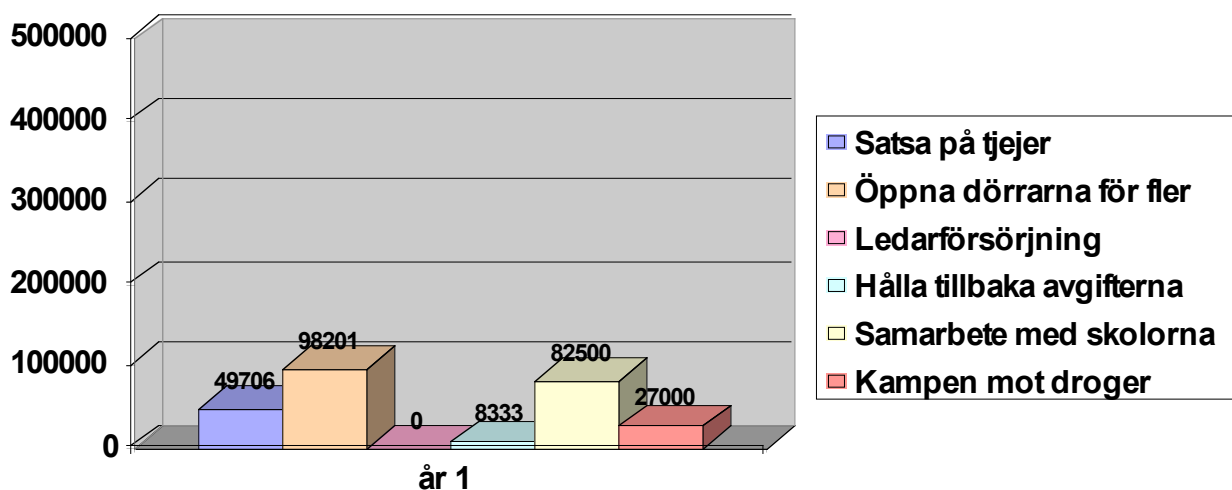


Diagram 1. Översikt över Handslagets utbetalningar till idrottsföreningar inom kommunen år 1.

Under år 1 kan man se att det utbetalades 82 500 kronor för samarbete med skolorna. Detta innebär att 31 procent av de utbetalade pengarna gick till sådana samarbetsprojekt. Under Handslagets första år fick inte för idrottsföreningarna söka pengar via SISU för att utbilda ledare i föreningen genom så kallad ledarförsörjning.

### 5.3.2 Översikt handslaget år fyra

Under handslagets fjärde år utbetalades det totalt 1 407 695 kronor. Dessa fördelades ut enligt följande:

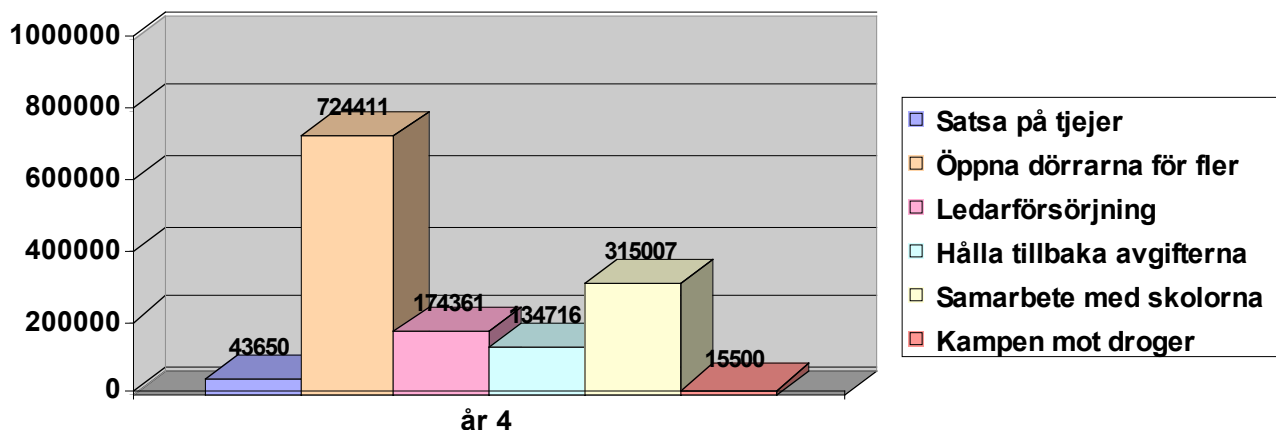


Diagram 2. Översikt över Handslagets utbetalningar till idrottsföreningar inom kommunen år 4.

Till samarbetsprojekt med skolor användes det under handslagets fjärde år cirka 22 procent av totalt utbetalade medel. Under det Handslagets fjärde år utbetalades det mest pengar till delmålet att ”öppna dörrarna för fler.”

### 5.3.3 Översikt Idrottslyftet år ett

Under Idrottslyftets första halvår från 30 juni, 2007 - 26 februari, 2008 har det via specialidrottsförbunden och distriktsidrottsförbunden betalats ut totalt 1 116 622 kronor. Detta bara på ett halvår att jämföra med de 1 407 695 sek som utbetalades totalt under handslagets fjärde år.

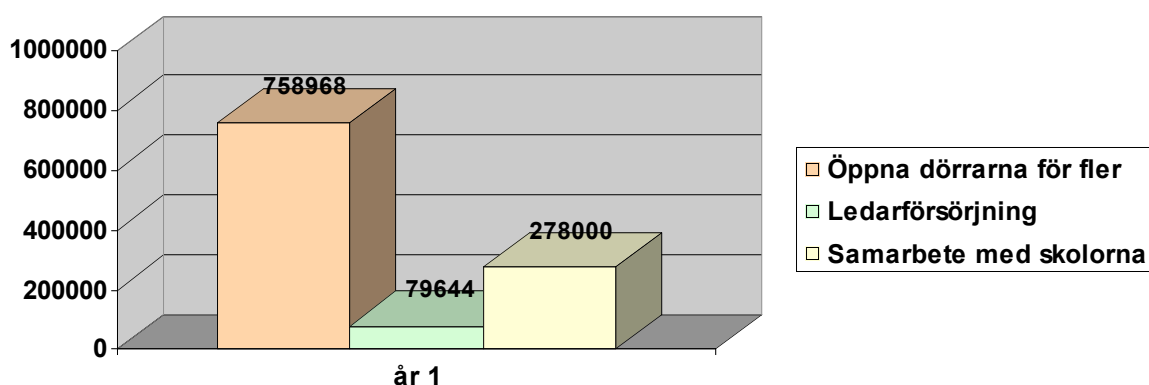


Diagram 3. Översikt Idrottslyftets utbetalade pengar under år 1

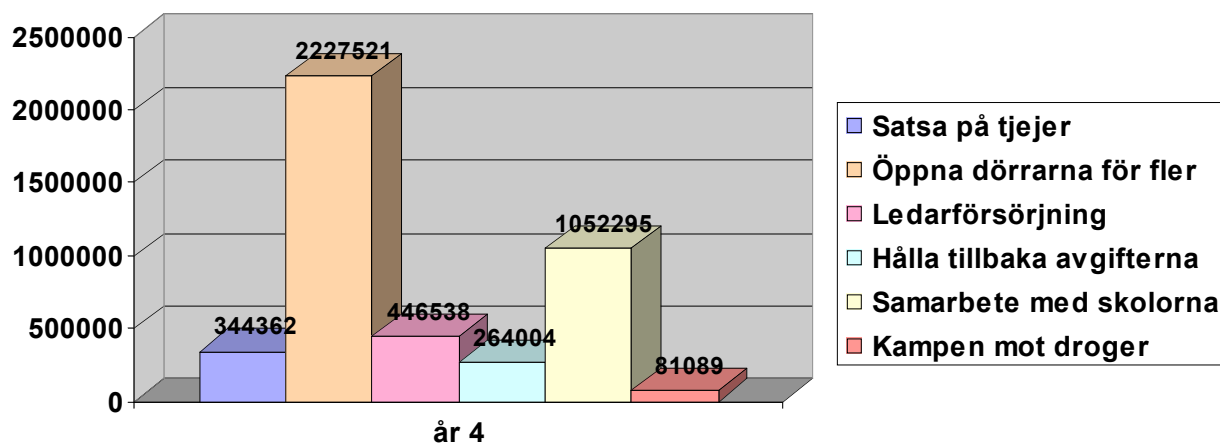
Till samarbete med skolor användes det under Idrottslyftets första halvår 24 procent av totalt utbetalda medel. Under denna period utbetalades inga pengar till föreningar för kampen mot droger, få in fler tjejer i föreningarna eller för att hålla tillbaka avgifterna.



### 5.3.4 Översikt totalt

När det gäller pengar som betalats ut till olika projekt inom kommunen inom ramarna för Handslaget och Idrottslyftet inom perioden 1 januari, 2004 – 26 februari, 2008 har det utbetalats 4 415 809 sek.

Pengarna har fördelats enligt följande:



**Diagram 4. Total översikt över hur Handslagets och Idrottslyftets pengar har fördelats inom kommunen beträffande dess olika projekt.**

För samarbeten mellan föreningar och skolor har det använts cirka 24 procent av de pengar som utbetalats. Under de fyra och ett halvt år som Handslaget och Idrottslyftet har fortgått har mer och mer pengar utbetalats för olika projekt (Se bilaga 1). Under åren som har gått har det utbetalats mest pengar till föreningarna för delmålet att öppna dörrarna för flera.

### 5.3.5 Utbetalat belopp till föreningar i kommunen

Inom kommunen har det under perioden 1 januari, 2004 – 26 februari, 2008 varit 13 stycken föreningar som fått utbetalningar för olika former av samarbeten med olika 7-9 skolor inom kommunen. Detta innebär att de 1 052 295 kronor som totalt har utbetalats har fördelats på 13 stycken föreningar. Totalt inom kommunen finns det år 2008 totalt 66 antal registrerade idrottsföreningar som får barn och ungdoms bidrag.

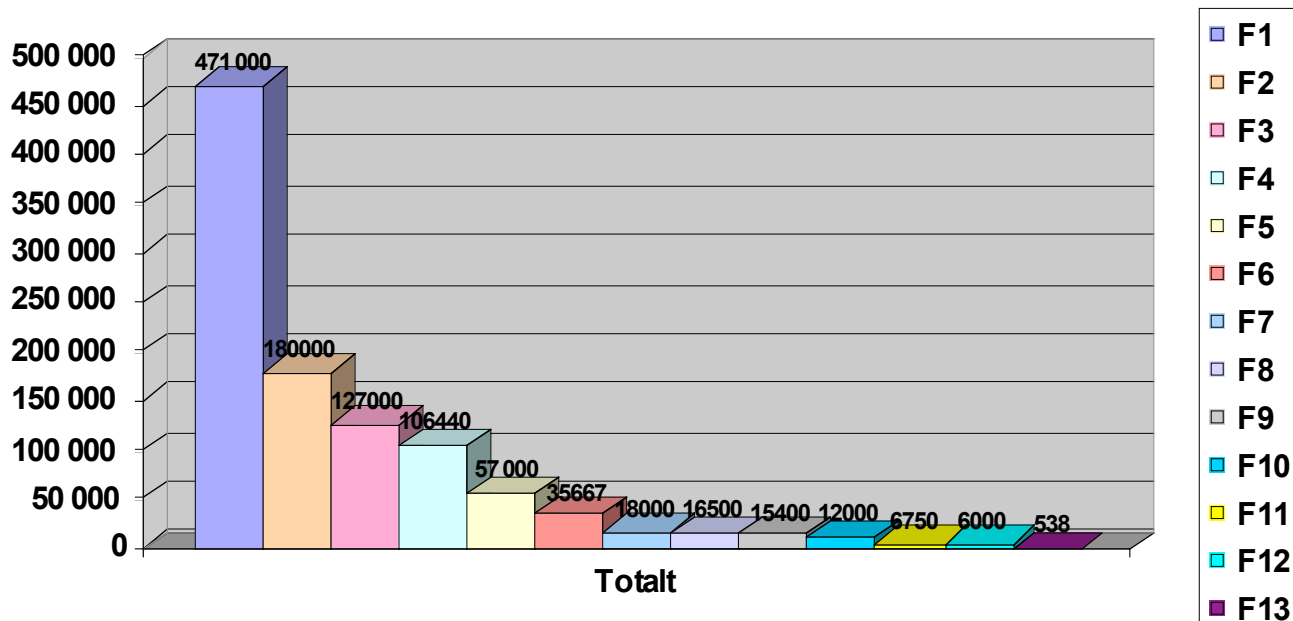


Diagram 5. Redovisning över hur 13 föreningar inom kommunen har sökt pengar

När det gäller antalet föreningar i kommunen som tilldelats pengar för samarbete med skolor är dessa till antalet 13 stycken. Varav en förening endast tilldelats 538 kronor under de 4,5 år som projekten hittills pågått. I kommunen idag finns det totalt 66 stycken idrottsföreningar. Utav projektens hittills totalt utbetalade belopp på 1 052 295 har en av föreningarna beviljats hela 471 000 vilket betyder cirka 45 procent av denna summa. Det är fyra stycken föreningar som har tilldelats betydligt mer pengar än övriga. Av dessa 13 föreningar är det F1, F2 och F3 som har beviljats tre gånger eller mer pengar än övriga idrottsföreningar (se bilaga 1).

### 5.4 Samarbetet mellan skolor och idrottsföreningar

För att studera samarbetet mellan skolor och idrottsföreningar valde vi att kontrollera hur aktiva föreningarna har varit beträffande tagna kontakter med skolor. Detta gjorde vi dels genom att studera statistik från Västergötlands IF men också genom våra intervjuer. Undersökningen visade att det idag är två av åtta skolor som har ett långvarigt samarbete med en idrottsförening. Detta samarbete sker inom ramarna för Handslaget & Idrottslyftet. Ett långvarigt samarbete sträcker sig över en längre tid än ett enstaka tillfälle. Om skolorna kontaktats för att en förening endast vill komma ut och visa upp sin sport under en lektionstimma, anses dessa inte ha kontaktats för ett långvarigt samarbete via Handslaget och Idrottslyftet. Totalt är det tre skolor som har kontaktats av en idrottsförening för ett långvarigt samarbete inom Handslaget och Idrottslyftet. På den tredje skolan blev det inget samarbete på grund av att samarbetet ansågs äga rum inom redan befintlig verksamhet. På skolan finns det idag en fotbollsriktning som skolan ville utveckla genom att få in ytterligare en

ledare/tränare under dessa lektioner. Detta förslag godkändes inte då det inte ansågs vara någon ny aktivitet. Eftersom inga pengar utbetalades via Handslaget eller Idrottslyftet för detta projekt ansågs det inte längre intressant att samarbeta. Detta gällde åtminstone skolans inställning.

För att ge frågan ytterligare en dimension valde vi att fråga idrottslärarna om de själva varit aktiva att kontakta idrottsföreningarna för ett långvarigt samarbete. Om skolorna kontaktat en förening och frågat om denna vill komma ut och visa upp sin sport under en lektion, anses dessa inte ha kontaktat en förening för ett långvarigt samarbete. I detta fall har vi inte tagit hänsyn till Idrottslyftet och Handslaget utan undersökt aktiva försök till att skapa ett långvarigt samarbete med en idrottsförening.

Undersökningen visade att tre av åtta tillfrågade lärare själva hade kontaktat en idrottsförening för ett långvarigt samarbete. Tre av idrottslärarna som idag inte har något samarbete har tidigare försökt att etablera ett varaktigt samarbete med en idrottsförening. Dock har de av olika skäl inte kunnat etablera ett sådant samarbete. Anledningarna till detta lät enligt följande:

Ja jag kontaktade en förening för något år sedan men gensvaret var dåligt på grund av ledarbrist och sen tyckte eldsjälarna i föreningen att skolan var för dåligt engagerad från sin sida (Adam).

Ja det har vi men klubbarna tycker att det tar för mycket tid och de har inga resurser för att bara skicka ut folk utan att de får betalt (Daniel).

De två skolorna som idag har ett långvarigt samarbete har kontaktats av föreningar inom ramen för Handslaget och Idrottslyftet. I detta fall var det inte idrottslärarna på skolorna som etablerade kontakten utan de blev kontaktade av idrottsföreningen i fråga. Fem av lärarna har svarat att de inte har något långvarigt samarbete idag. Dock har de kontaktat någon förening vid enstaka tillfällen för någon form av samverkan.

Nej, bara vid statsmästerskap som volleysexan och så. Vi är inga höjdare på det här med Föreningssamarbete. Vi har friluftsdagar och kontaktar då föreningar men vi söker inga pengar (Frida).

Undersökningen visar att det finns olika former av enstaka samarbeten mellan skolor och idrottsföreningar i kommunen. Dessa är dock kortvariga och äger rum en till två gånger per läsår. Oftast handlar det om att låna en anläggning och eller material någon gång per år. Det kan också handla om att en förening i samband med statsmästerskap ställer upp med domare som i detta fall arbetar ideellt.

Till de sex idrottslärare vars skola idag inte samverkar med någon idrottsförening ställde vi också frågan varför det inte finns något samarbete. På denna fråga gavs olika svar.

Jag vet inte varför egentligen, det borde ju inte vara så svårt egentligen, framförallt när det gynnar bägge parter men kanske för att det krävs tid och ekonomi både från skola och föreningar, tid som man oftast måste lägga på annat (Gunnar).

Det är märkligt att inte föreningarna vänder sig till skolorna mer aktivt det är ju ändå där som potentiella medlemmar finns. Jag menar jag har aldrig blivit kontaktad av en förening för någon som helst form av samarbete (Harald).

Flertalet av idrottslärarna hade liknande åsikter om orsaker till avsaknaden av samarbete. Vanligt var dock att de inte angav någon direkt orsak (utan ryckte på axlarna).

Eftersom att undersökningen delvis bedrivs med Handslaget och Idrottslyftet som utgångspunkt ställdes i detta sammanhang även frågan om skolan bedriver ett långvarigt samarbete utanför dessa projekt. Berit förklarade att de hade ett samarbete med en förening beträffande framtagning och tillverkning av orienteringskartor. Dessutom hade skolan möjlighet att få hjälp med skolorientering i form av en köptjänst. Skolorna kan vända sig till föreningen och köpa ett färdigt paket och då kommer representanter för föreningen att vända sig till skolorna för att hjälpa till med det praktiska arbetet kring orientering. En förening lånar ut sin idrottsanläggning till två av skolorna ett par gånger i veckan. Ingen av de intervjuade idrottslärarna på de skolor som idag inte har eller har haft ett samarbete inom Handslaget eller Idrottslyftet hade idag någon annan form av långvarigt samarbete. De samarbeten som förekom handlade om enstaka och kortvariga samarbeten i samband med skolmästerskap eller att representanter från olika föreningar kom ut till skolan för att visa upp sin idrott under en lektion. Under alla intervjuer visade det sig att en förening hade besökt samtliga skolor för att visa upp sin idrott.

## 5.5 Samarbetet i praktiken

Undersökningen utgår ifrån samarbeten inom Handslaget och Idrottslyftet. I följande stycke presenteras hur samarbetet bedrivs rent praktiskt på de två skolor som idag har en långvarig samverkan med en idrottsförening. På en skola där det finns ett samarbete genom Handslaget/Idrottslyftet, har föreningen F1 anställt en man som arbetar med någonting som kallas ”rörelse”. Föreningen och skolan har delat upp mannens tjänst vilket innebär att han är anställd 50 procent av föreningen genom Idrottslyftets pengar och 50 procent av skolan. Detta innebär att han är anställd för att få eleverna i mer rörelse. Skolan och föreningen är inspirerade av Bunkefloprojektet och har utarbetat en tjänst som är till för att aktivera eleverna på skolan. Han jobbar påtagligt genom avsatt tid med aktiviteter utomhus. I årskurs 1-7 får eleverna 40 minuter gånger två ”rörelsepass” varje vecka. Eleverna är exempelvis ute och promenerar, leker, spelar någon bollsport eller tävlar mot varandra i form av stafetter. I årskurs 8-9 har eleverna Idrott & Hälsa en timme och 20 minuter två gånger i veckan istället för två gånger 80 minuter som de hade tidigare. Detta innebär att de varje vecka har 40 minuter extra Idrott och hälsa istället för ”rörelse” och det är betygsrelaterat.

De äldre eleverna är så medvetna om betyg därför måste lektionerna vara betygsgrundande för att ungarna ska komma (Carl).

I samarbetet ingår att skolan i såväl sin ordinarie idrottsundervisning som under ”rörelsepassen” får nyttja föreningens lokaler och material.

På en annan skola som samarbetar med idrottsföreningen F2 ser detta något annorlunda ut. På denna skola får eleverna tack vare föreningen och Idrottslyftet möjlighet att pröva olika aktiviteter två gånger per vecka. Dessa ligger innan skolan börjar på morgonen eller efter skoldagen är avslutad. Aktiviteterna varierar men det kan exempelvis handla om att eleverna får spela fotboll, gå på ett Friskis och Svettis pass, simma och så vidare. Aktiviteterna leds av idrottsläraren och i vissa fall av någon ledare på de besökta aktiviteterna. Ett annat exempel är att när eleverna åker iväg och spelar bordtennis leds aktiviteterna av en ledare från bordtennisföreningen. Räkningen däremot skickas till förening F2 som skolan samarbetar med

inom Idrottslyftet. Idrottslyftets pengar går även till bussar till aktiviteter som ligger utanför kommunen. Vid något tillfälle hade eleverna på denna skola åkt upp till de svenska fjällen för att åka skidor och då täckte pengarna från Idrottslyftet för bussresan. Aktiviteterna är inte knutna till föreningen F1. Det är lärarna på skolan som planerar alla aktiviteter och kostnaderna för dessa står föreningen med genom bidraget. Skola har även ett samarbete med föreningen F3. Detta samarbete går ut på att eleverna är välkomna till föreningen efter skoldagen och i små grupper pröva på denna sport. Föreningen har med hjälp av Idrottslyftet köpt in material som eleverna får utnyttja tillsammans med föreningens ledare. Detta samarbete är något mindre mycket på grund av att det är en väderrelaterad och säsongsbetonad sport. Vidare var denna skola vid tidpunkten för intervjun på väg att utarbeta nya projekt med den förstnämnda föreningen. En önskan är att ta med eleverna ut på friluftsäventyr. Tanken är att köpa in material som tält, liggunderlag, sovsäckar och så vidare, för att eleverna inte ska behöva köpa egen utrustning. Detta framtidsprojekt är större och ska locka fler elever enligt idrottsläraren.

## **5.6 Idrottslärarnas kunskap om Handslaget och Idrottslyftet**

Eftersom att undersökningen delvis bedrivs med Handslaget och Idrottslyftet som utgångspunkt valde vi att undersöka hur stor kännedom idrottslärarna hade om själva projekten och dess innebörd. På frågan om man känner till vad Handslaget respektive Idrottslyftet är har vi delat upp informanterna i tre svarsgrupper. Detta beror på att flera av informanterna har hört talas om namnen men vet inte vad det innebär i grova drag. Vem som får söka pengar, var man söker pengar och till vad man kan söka pengar är tre aspekter som i denna fråga avgör om de känner till projekten eller inte.

Undersökningen visade att det var tre av de intervjuade idrottslärarna som hade god kännedom om projekten och vad de innebar i praktiken. Två utav dessa hade fått informationen genom den förening som de idag har ett långvarigt samarbete med. Den tredje läraren som idag inte hade något samarbete hade fått informationen genom sitt privata engagemang i en idrottsförening.

Flera av lärarna som intervjuades uppgav att de känner till projekten och några säger att det har med samarbete att göra men inte vilka former eller mellan vilka ett samarbete kan ske.

Lite bara, inte så mycket men att samarbetet mellan skolorna och föreningen ska öka men det har jag inte sett av (Berit).

Det borde jag göra men jag kan inte säga på rak arm vad det är men jag vet att det är samarbete mellan skolor och klubbar för att få elever till föreningar (Daniel).

Totalt var det sju av idrottslärarna som mer eller mindre kände till vad Handslaget och Idrottslyftet innebär. En av idrottslärarna saknade helt kännedom om vad Handslaget och idrottslyftet innebär.

## 5.7 Idrottslärnarnas inställning till samarbete

Ur lärarnas perspektiv när det gäller samarbete med en förening blev det flera entydiga svar.

Man kan få hjälp med just det området man är osäker på även om man tror sig kunna mycket är det inte riktigt så, dessutom är det skönt om det blir fler vuxna på lektionerna vilket kan bidra till mer individualisering. Fyra ögon är bättre än två (Elof).

När man arbetat ett antal år behöver man nya idéer och övningar (Carl).

Jag tycker att det är kul att få inspiration dessutom blir det en naturlig koppling för eleverna att börja med någon idrott (Berit).

Vidare menade flertalet informanter att ett utbyte aldrig är fel utan kan utnyttjas till elevernas fördel. Alla idrottslärare menade att det som framförallt var eller kunde vara positivt med att samarbeta var lokal, expertis och materialsamarbetet.

De lärarna som var mest positiva och för ett samarbete med föreningar, var de som redan hade ett eller flera projekt med en förening.

Jättebra, det har fungerat väldigt bra eleverna tycker att det är jättebra och rörelsepassen tycker eleverna är roligt...eleverna känns dessutom piggare (Carl).

Det har fungerat kanonbra, jag är jättenöjd. Eleverna tycker att det är kul att få prova på många olika saker (Elof).

På den ena skolan ändrades systemet för år 8 och 9 genom att sätta betyg på aktiviteten då den bedrivs i anslutning till Idrott och hälsa vilket höjde statusen på projektet.

På den skolan som Elof jobbar på existerar det idag ett långvarigt samarbete. Aktiviteterna äger rum före och efter skoldagen. Elof menade att han fick en mycket bättre kontakt med eleverna som medverkade på dessa aktiviteter. Före skolan var det ibland lite dålig uppslutning men efter skolan kom det betydligt fler elever.

Eleverna tycker att det är kanon. Efter skolan når vi de elever som inte är aktiva i en idrottsförening. De som redan har en aktivitet att gå på kommer ofta före skolan istället (Elof).

Aktiviteterna är på denna skola frivilliga men uppslutningen är överlag mycket bra. Om en elev varit borta från en ”vanlig” idrottslektion på grund av sjukdom eller liknande, tar ofta eleven initiativet till att ta igen den missade lektionen på aktiviteterna som erbjuds före och efter skoltid för att på så sätt ta tillbaka förlorad lektionstid. Elof påstår att eleverna gör detta för betygens skull.

Det som ur idrottslärnarnas perspektiv kunde vara nackdelar med ett samarbete var bland annat att:

Föreningarna kan ta för stor plats i skolverksamheten (Frida).

Mitt mål är inte att lära mina elever handboll till punkt och pricka, föreningarna vill bara lära eleverna att spela handboll och tänker inte på de mjukare bitarna, skolidrotten är till för alla och där har vi skilda

uppfattningar tror jag, samhället utifrån sett vet inte vad en idrottslärare håller på med, eleverna ska se sin egen utveckling utifrån kursmål (Berit).

Idrottsledarna har ibland inte har något utbildning och att det är viktigt att eleverna får ett bra bemötande. Det är viktigt att få fram sportens idé och värdering. Att tävla i skolan är alltid ett utpekande, föreningarna är bara ute efter att värva ungdomar men skolan skall vara som ett smörgåsbord med aktiviteter som eleverna kan välja fritt ur (Harald).

En åsikt som nämndes av flertalet av idrottslärarna vi intervjuade var att idrottsledare oftast saknar rätt pedagogiska kunskaper och kan vara elitistiska och inte se de svaga eleverna. Inte minst då idrottsledarna har ett annat uppdrag än vad idrottsläraren har och inte alltid behöver ta samma hänsyn.

Carl och Elof som har ett samarbete med föreningar inom Idrottslyftets projekt skilde sig ifrån övriga i frågan om de såg några nackdelar med ett samarbete. Båda svarade att de med facit i hand faktiskt inte kunde se några direkta nackdelar med samarbetet utan att projekten på skolorna ansågs som mycket lyckade under de år de hållit på. De ansåg båda att det var en enorm resurs att kunna etablera ett samarbete med en idrottsförening och att det finns pengar att söka för att etablera ett fruktbart samarbete.

Dock önskade Elof att han hade mer insyn i hur mycket pengar som totalt utbetalades till föreningen. Vidare önskade han att han visste hur mycket av det sökta beloppet som verkligen användes i samarbetet med skolan och som inte gick till idrottsföreningens andra aktiviteter eller materialinköp som endast gynnade föreningen och inte skolan.

Vi har startat en skolidrottsförening på skolan nu för att försöka söka pengar direkt till skolan istället för att behöva gå via idrottsföreningarna för att få mer insikt och för att få en större del av kakan. Vi skall försöka få pengar från Idrottslyftet framöver så vi får se om det är möjligt men jag tror att det är en bra väg att gå (Elof).

## 6 Diskussion

Syftet med studien var att undersöka samarbetet mellan skolor och idrottsföreningar i en kommun. Regeringen har tidigare genom projekten Handslaget och Idrottslyftet avsatt pengar till idrottsföreningar bland annat för samarbete med skolor. Vi avsåg att ta reda på om och hur dessa pengar används i kommunen för olika former av samarbeten mellan skolor och idrottsföreningar. Statistik från Västergötlands IF tillsammans med våra semistrukturerade intervjuer visade på hur engagerade föreningarna och idrottslärarna var gällande ett samarbete. Utan intervjuerna hade det varit svårt att få ta del av lärarnas inställning beträffande ett samarbete och vilka fördelar respektive nackdelar det finns. Inte heller hade vi på ett så ingående sätt fått reda på varför ett samarbete inte finns idag. Studier av tidigare forskning inom området har varit värdefullt på så sätt att dessa förstärker vår data. Vi har även genom intervjuerna mycket ingående fått tagit del av hur lyckade projekt mellan skola och idrottsföreningar bedrivs. Även tidigare forskning har visat på intressanta lösningar och förslag på hur ett fruktbart samarbete kan bedrivas.

Det vi kunde konstatera var att utav de åtta lärare vi intervjuade var det bara två som hade ett väl utvecklat samarbete, medan de andra sex inte hade något samarbete överhuvudtaget. Anledningarna till detta varierade men framförallt tid och skillnader i värdegrund mellan idrottslärare och idrottsledare var faktorer som nämndes. Fördelarna som kommit fram under intervjuer och även genom tidigare forskning beträffande ett samarbete var att närvaron av en idrottsledare i klassrummet ger fler vuxna i skolan vilket bland annat leder till en bättre individualisering. Skolorna kan ta del av en god materiell standard samt god ämnesexpertis. Lärarna själva kan samtidigt stärka sin egen profession genom att låta sig inspireras av experter. Johansson & Lundbäck (2007) har i enlighet med denna undersökning kunnat konstatera att idrottslärare är positiva till ett samarbete men att idrottsledarna behöver mer utbildning likaså Ericsson (2008) instämmer i detta.

Jonsson (2006) anser att för att kunna motivera fysiskt inaktiva elever att röra på sig på fritiden krävs det mer resurser och mer personal vilket ett samarbete skulle innebära. Idrottsledare är en intressant och kunnig resurs vilket de flesta av informanterna och Johansson & Lundbäck (2007) instämmer i. Ericsson (2008) påpekar dock behovet av utbildning för ledarna vilket även idrottslärarna antydde. Ledarna kan ha specifika kunskaper inom just sitt ämne och vet i detta sammanhang hur man fångar upp elever och stimulerar till en fortsatt aktivitet. Detta är en ovärderlig resurs för många skolor och bör därför användas. Dock anser vi i enlighet med Engström (2005) vikten av professionella pedagoger som är ledare för verksamheten. Inte minst är det viktigt då pedagogerna som arbetar inom skolan har kunskaper om hur man bäst ökar barns motoriska färdigheter, motivationsprocesser och konflikthantering. De idrottslärare som deltog i studien såg fördelar med ett samarbete, men de hade även flertalet åsikter om det negativa i att få in en idrottslärare i sin verksamhet. Johansson och Lundbäck's studie från 2007 visar att skolor i stor utsträckning varit intresserade av föreningarnas material och inte ett egentligt samarbete. Vi anser att dessa attityder måste förändras.

Ett bra arbetssätt och samarbete mellan skola och idrottsförening gynnar alla parter. Eleverna kan få en större individanpassad undervisning och ges en ökad möjlighet att hitta sin egen motionsform utanför skolan. Föreningarna i sin tur får möjlighet att rekrytera medlemmar. Vi instämmer i detta sammanhang med en av våra informanter, Harald, som menar att det är märkligt att inte föreningarna vänder sig till skolorna där den potentiella framtida medlemmen finns.



Skolverket (2005) och Engström (2005) har visat på vikten av att fokusera på innehållet i idrottsämnet. Detta inte minst då antalet obligatoriska timmar i dagens idrottsundervisning har minskat kraftigt sedan 1900-talet. Även friluftsdagarna har sjunkit i antal sedan införandet. Det har även visat sig att lektionernas innehåll styr deltagandet och ställer således höga krav på idrottsläraren beträffande planering. Enligt Jonsson (2006) bör dessutom idrottslärarna låta eleverna vara med och påverka lektionernas innehåll. Meckbach och Söderström (2002) instämmer i detta och påpekar samtidigt att det råder en viss form av enformighet beträffande innehållet där bollspel tar upp 70 % av lektionsinnehållet och att exempelvis dans upptar betydligt mindre tid. Även det faktum att aktiviteter som simning och skidåkning har försvunnit helt från vissa skolor styrker detta. Detta strider mot flertalet av forskarnas rekommendation beträffande ett varierat innehåll i undervisningen. Detta är ingen rekommendation anser vi utan i enlighet med styrdokumentet är det lärarens skyldighet eftersom det handlar om lusten att röra sig. Vi anser att variation skapar nyfikenhet vilket vi i sin tur skapar en lust att röra sig.

I Jonssons studie från 2006 visade det sig att pojkars och flickors attityder till ämnet Idrott och Hälsa varierar. Meckbach och Söderströms studie (2002) visar i detta sammanhang att flickor är negativa beträffande idrottsundervisningen. Vi anser i enlighet med slutsatser dragna i Jonssons studie (2006) att denna varierade inställning hos pojkar och flickor skulle kunna påverkas av att man förändrade innehållet på lektionerna och erbjöd mer annorlunda aktiviteter såsom klättring eller aktiviteter som eleverna själva får välja. Detta styrks inte minst av Norberg och Partanens studie från 2006, där Örebroprojektet visar att om eleverna får välja fritt ut en mängd olika aktiviteter så ökar deras intresse för fysisk aktivitet. Jonsson (2006) drar i anslutning till detta slutsatsen att för att man skall kunna motivera fysiskt inaktiva elever att röra sig på fritiden krävs det mer personal och mer resurser. Som idrottslärare kan det dessutom vara svårt att erbjuda eleverna en chans att prova på föreningslivets alla aktiviteter på grund av tids och resursbrist. Återigen motiveras samarbete med en idrottsförening.

Det kan vara svårt för skolorna att påverka innehållet då lärarna är bundna av fasta ramar beträffande antal timmar till förfogande, tid för planering och inte minst de ekonomiska ramarna. Vi har i denna undersökning dock tagit del av samarbeten inom dessa ramar som fungerat och som de inblandade lärarna säger vara positivt för alla parter. Genom att få in experter från olika idrottsföreningar och låta eleverna prova på många olika aktiviteter kan man höja glädjen och nyfikenheten. På så sätt kan eleverna hitta sin egen motionsform eller stimulans till fysisk aktivitet efter skoltid, vilket är ett av de mål som idrottsläraren skall sträva efter i planeringen och upplägget av sin undervisning (Skolverket, 2008). På den skolan som erbjöd eleverna möjlighet till att prova på exempelvis kanotpaddling efter skoltid, märkte idrottsläraren att många elever uppskattade detta. Dessutom gav de lärarna ett mervärde att träffa sina elever under andra former än just undervisnings tillfällena

Raster och elevens val är tillfällen där man kan nyttja rörelse och fysiska aktiviteter, som faller utanför idrottslektionens fysiska aktivitet. Engström (2005) anser att barn skall ha möjlighet till spontana former av lek och idrott under skoldagen, inte minst på rasterna. På en av skolorna vi besökte, fanns det idag en person anställd tack vare Handslaget och Idrottslyftet. Denne hade rörelse och motionsaktiviteter utöver de ordinarie idrottslektionerna. Ett projekt som av såväl informanten som den ansvarige personen bedömdes som mycket uppskattat. Eleverna ansågs som en följd av projektet vara såväl friskare som gladare och att klimatet på skolan kändes mer positivt. Både idrottslärarna och den pedagogiska ledaren, i

detta fall rektorn, var inblandade i aktivitetens utformning tillsammans med den ansvarige personen. Idrottsföreningen som hade sökt pengar för samarbetet upplät också såväl lokal som material till skolans verksamhet under skoltid. Denna form av samarbete får anses som lyckad och ökar samtidigt chansen för alla elever att få den nationella rekommendationen beträffande graden av fysisk aktivitet tillgodosedd. Eleverna lär sig dessutom i detta sammanhang att ha roligt med hjälp av att aktivera sig fysiskt vilket vi tror har ett stort värde i sig i en tid där ungdomar blir mer stillasittande. Ekberg och Erberth (2000) pekar på forskningsresultat från många andra länder som visar att det är osannolikt att inaktiva barn och ungdomar blir aktiva som vuxna och utvecklar en aktiv livsstil om de inte gjort de i yngre åldrar.

Det finns idag också ett tydligt samband mellan omfattningen av fysisk aktivitet och hälsotillståndet, de promotiva och preventiva fördelarna enligt Rydqvist och Winroth (2003) är värdefulla både ur ett kort och långt perspektiv. Framförallt då gruppen av ungdomar enligt Engström som inte är fysiskt aktiva på sin fritid har ökat i storlek. De kompenserar inte heller bristen på fritidsmotion med att röra på sig under skolidrotten. *Bunkefloprojektet* som följdes upp under fyra år gav forskarna resultat som pekade på att en ökad benmassa och ett större skelett uppnåddes hos elever i den grupp som hade mer fysisk aktivitet än vanligt på skolschemat. Forskarna rekommenderar därför i anslutning till dessa resultat att ungdomar bör vara fysiskt aktiva under uppväxten för att minska antalet frakturer i framtiden och det är här som samarbete kommer in i bilden för de idag redan hårt arbetsbelastade lärarna. Engström (2005) har i detta sammanhang en intressant poäng som säger att skolan är den självklara miljön för påverkan och för att fånga upp de inaktiva eleverna.

Projektet Handslaget och Idrottslyftet innebär en möjlighet för föreningarna och skolorna att utveckla ett samarbete som gynnar båda parter. Det förefaller som att skolan är beroende av att föreningarna är engagerade och tar initiativ till ett samarbete vilket denna undersökning visar att föreningarna kan bli bättre på.

Andelen utbetalade pengar från Handslaget och Idrottslyftet till idrottsföreningar i kommunen har ökat från år 1 till idag (se diagram 1-3). Det är 13 av 66 föreningar i kommunen som sökt pengar för samarbete och av dessa utmärker sig fyra i detta avseende. En av dessa har sökt 45 procent av den totala summan som tilldelats föreningarna i kommunen under de senaste åren (se diagram 5). Vi ser en positiv utveckling beträffande storleken på det belopp som utbetalats mellan Handslaget år 1 och Idrottslyftet år 1. Kanske visar detta att engagemanget från föreningarna ökar och att fler och fler föreningar fått upp ögonen för att det finns pengar att söka. Ändå visar undersökningen att det endast är två 7-9 skolor i kommunen som har ett långvarigt samarbete med någon förening. Det är de fyra föreningar som sökt mest pengar som också ingår i dessa två samarbeten. Ambition med Idrottslyftet är att nå ännu fler. Därför ser Riksidrottsförbundet det som naturligt att fördjupa samarbetet med grund och gymnasieskolan. Föreningarnas åsikt om samarbetet framgår inte i undersökningen men som Elof antydde finns det ekonomiska fördelar för idrottsföreningarna med att samarbeta inte minst då denne saknade insyn i ekonomi beträffande samarbetet. Även Norberg och Partanen (2007) skriver att det mesta av pengarna går till föreningarnas materialinköp istället för att få in fler vuxna i skolan.

Denna studie pekar på brister i kunskapen om Handslaget och Idrottslyftet hos informanterna. Dessutom brister det i initiativet från såväl föreningar som informanterna för att etablera ett långvarigt samarbete. Ur informanternas perspektiv beror detta på engagemang och tidsbrist hos båda parter. På de två skolorna där ett samarbete fortlöper har parterna troligtvis tagit sig den tiden och varit engagerade vilket har lett till ett bra resultat. Detta exempel kan andra

skolor och idrottsföreningar ta lärdom av. Vi kunde genom studien även konstatera att föreningarna inom kommunen var dåliga på att söka pengar generellt sett. Likväl var föreningar som var inne i systemet mycket bra på att söka pengar vilket skillnaden i storleken på de belopp som har sökts under de senaste åren vittnar om. De klubbarna som sökt mest pengar är de klubbarna som är med och har ett samarbete med skolor. En av informanterna hade en önskan om större insyn beträffande hur mycket av det sökta beloppet som verkligen användes till samarbetet. Detta är intressant inte minst då Johansson och Lundbäck (2007) skriver att pengarna från idrottslyftet skall bidra till att få in fler vuxna i skolans värld istället för till material. Vi har i studien endast kunnat ta del av statistik som visar vilka föreningar som fått pengar utbetalade till sig, inte de föreningar som sökt men av olika skäl fått avslag. Det kan vara på detta sätt att det finns ett intresse för att ha ett samarbete men att förslaget av olika anledningar inte godkänts av Västergötlands IF eller respektive specialidrottsförbund. Vi tror dock ändå att siffrorna antyder att föreningarna är dåligt engagerade inte minst då det är fyra av 66 föreningar som sökt skäligen summor pengar. Det är dessutom i skolan som eleverna finns om dagarna och det är de som föreningarna borde ha som ambition att värva till sin verksamhet.

Som kritik till studien vill vi belysa det faktum att enligt de listor vi fått från Västergötlands IF finns det, utöver de två som idag samarbetar med en skola, ytterligare 11 föreningar som fått pengar utbetalade från Västergötlands IF för någon form av samarbete med skolor. Dock har ingen av dessa föreningar haft ett långvarigt samarbete med någon av de skolor vi varit och besökt. Det kan vara så att det idag finns ett fruktbart samarbete på någon av de två 7-9 skolor där det idag inte finns någon behörig idrottslärare och som inte utgör en del av studien. Alternativt så finns samarbetet mellan gymnasieskolor eller skolor för elever i lägre åldrar. Vi har valt att bortse från detta för att vi var tvungna att begränsa studien. Vi anser ändå att resultatet och den pedagogiska relevansen med arbetet är mycket tydligt och väl underbyggt i förhållande vårt syfte med arbetet

## **6.1 Pedagogiskt värde och relevans för läraryrket**

Denna undersökning belyser alternativa vägar till att bedriva idrottsundervisning i skolan. Lärare förväntas vara aktiva till att utveckla nya arbetssätt som utmanar och tillför styrka till hela verksamheten. Det handlar om att utveckla skolan och dess verksamhet, inte enbart om kunskapsförmedling, planering och uppföljning. Projekten Handslaget och Idrottslyftet innebär en möjlighet för föreningarna och skolorna att utveckla ett samarbete som gynnar båda parter. Att samarbeta med en idrottsförening kan bland annat innebära fler vuxna på skolan, vilket bör innebära en tryggare miljö och en större individualisering för eleverna. Dessutom visar denna undersökning att mer varierade och av eleverna valda aktiviteter såväl på lektionerna som på raster bidrar till att eleverna har roligare i skolan och att deras upplevelse av idrottsundervisningen förbättras. Detta kan i sin tur leda till en förbättrad fysisk och psykisk hälsa som kan leda till bättre skolresultat. Ett större pedagogiskt värde än så är svårt att hitta.

Vi har även genom intervjuerna mycket ingående fått tagit del av hur lyckade projekt mellan skola och idrottsföreningar bedrivs. Även tidigare forskning har visat på intressanta lösningar och förslag på hur ett fruktbart samarbete kan bedrivas vilket kommer vara till stor fördel för oss i vår kommande yrkesutövning. För oss som lärare innebär det ett tillfälle att bredda vår egen yrkesprofession genom att ta del av expertis inom särskilda områden och få förslag på övningar och nya infallsvinklar. Många skolor idag har inte heller ekonomiska möjligheter att

utveckla sin undervisning genom att exempelvis låta eleverna prova på olika aktiviteter. Ett samarbete skulle kunna möjliggöra detta.

Samarbetet legitimeras också av strävansmålen i styrdokumentet vilket innebär att vi som lärare genom ett samarbete kan öka möjligheterna att lyckas med vårt uppdrag vilket idrottslärare idag anser är svårt med de resurser som finns.

Viktigt är att läraren ständigt utvecklar sin verksamhet (Folkesson et., al 2004). Ett föredömligt exempel på detta var att en av skolorna som samarbetade inom Idrottslyftet vid tidpunkten för intervjun var på väg att utarbeta nya projekt. En önskan var att ta med eleverna ut på friluftsäventyr. Tanken var att med pengar från Idrottslyftet köpa in material som tält, liggunderlag, sovsäckar och så vidare, detta för att eleverna inte ska behöva köpa egen utrustning. Detta framtidsprojekt är större och ska locka fler elever enligt idrottsläraren och ge ett oerhört mervärde. Dessutom anser vi att denna tanke bidrar till att idrottslärare lyckas med sitt uppdrag i förhållande till styrdokumentet.

## 6.2 Slutsats

Idrottsföreningarnas fundament och styrka ligger i alla ideellt arbetande ledare dock med skiftande kunskapsnivåer, vilket inte minst tidigare forskning visar. Detta tillsammans med beslutsfattande skolpolitiker och idrottslärare i tidsnöd får inte vara det som hindrar våra barns framtid. Denna studie har visat på vikten av att fokusera på innehållet i skolans verksamhet. Den visar också på bra respektive dåligt samarbete mellan föreningar och skolor. Slutsatsen som vi drar är att samarbetet behövs samt att skolor och idrottsföreningar kan bli betydligt bättre på detta. Vi behöver fler vuxna i skolan för att uppnå en bättre individualisering och en tryggare miljö. Det finns även flertalet andra ekonomiska och praktiska fördelar som styrker detta påstående. Det är dock vi lärare som innehavare av den särskilda pedagogiska professionen som alltid måste vara de pedagogiska ledarna. Idrottslärarens inställning bör vara att se idrottsledaren som en resurs och expert i vår egen verksamhet och utformningen av denna. Dessutom kan skolan tillsammans med idrottsföreningarna hitta former för att få pengar från Idrottslyftet för olika aktiviteter såväl i som utanför skolan. Genom ett sådant förhållningssätt kan vi som blivande idrottslärare lösa vårt uppdrag och förhoppningsvis stimulera ungdomar till förbättrade motionsvanor både i och utanför skolan. Skolverket (2005) säger att det totala antalet idrottstimmar inte behöver ökas även om tiden för ämnet har minskat under 1900-talet och att mer och mer tid går åt till teoretiska inslag. Vi anser att mer tid för fysisk aktivitet är viktigt, för att eleverna ska få den dagliga fysiska aktivitet som rekommenderas från Socialstyrelsen. Kombinationen av mer tid för fysisk aktivitet och ett förbättrat samt mer varierat innehåll är det som bör eftersträvas. Vi har i studien visat att den pedagogiska relevansen för ett samarbete är väl motiverad utifrån flertalet aspekter.

Vår studie visar dock att samarbetet i kommunen vi valde att studera är dåligt utvecklat och att det är för få föreningar som söker pengar för att utveckla ett samarbete. Vårt förslag är att skolorna själva kan etablera kontakter med idrottsföreningarna och be dem söka pengar från Handslaget eller Idrottslyftet för ett samarbete. Alternativet är att bilda en skolidrottsförening och försöka söka pengar för samarbete med sig själva. Pengarna från RF borde dessutom kunna riktas till skolorna för att deras insyn och inflytande skall öka. Varför kan inte skolorna söka pengar för att utveckla sin egen verksamhet utan att behöva vara beroende av en idrottsförenings engagemang? Riksidrottsförbundet kan dessutom bli bättre på att informera skolor om möjligheten till att få mer pengar till sin verksamhet genom ett samarbete med en förening. Detta samarbete behöver inte betyda att föreningens egen idrott står i centrum vilket

idrottslärarna tycks tro utan kan innebära en ekonomisk hjälp. Idrottsföreningarna och skolorna bör i detta sammanhang tillsammans se till att pengarna används på rätt sätt och till rätt saker. Vår inställning är att det är eleverna som alltid skall gynnas i samarbetet.

### **6.3 Förslag till fortsatt forskning**

Om vi skulle få möjlighet till fortsatt forskning skulle det vara intressant att studera hur föreningarna ser på ett samarbete och vilken inställning idrottsledarna har. I anslutning till detta kan det vara intressant att se vilka strategier föreningarna har för att rekrytera ungdomar i kommunen. Även hur de bär sig åt för att behålla ungdomarna i sin verksamhet hade i detta avseende varit intressant.

En annan intressant aspekt i sammanhanget är elevperspektivet. Hur ser eleverna själva på ett samarbete mellan skolorna och idrottsföreningarna? Vilket värde har det för dem och hur ser de själva på hur de tillsammans med lärarna kan påverka innehållet på lektionerna för att göra undervisningen mer stimulerande.

Det skulle även vara intressant att studera om samarbetet mellan skolan och idrottsföreningarna är bättre på de lägre stadierna. Att sedan jämföra regioner beträffande utbetalade pengar från Handslaget och Idrottslyftet för samarbete med skolorna är också intressant.

# Referenser

- Denscombe, M. (2000). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Ekberg, J-E. & Erberth, B. (2000). *Fysisk bildning- om ämnet idrott och hälsa*. Lund: Studentlitteratur.
- Engström, L.M (2002). *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm: HLS Förlag
- Engström, L.M. (2005). *Barn och ungdomsidrotten – lärandemiljö med hälsoeffekter*. Tvärsnitt, 2. Vetenskapsrådet: Pedagogik, idrott och fritidskultur .
- Ericsson, I. (2008). *Att sträva efter att erbjuda fysik aktivitet, räcker det?* Institutionen för Idrottsvetenskap. Malmö högskola.
- Folkesson, L., Lendhals Rosendahl, B., Längsjö, E. & Rönnerman, K. (2004). *Perspektiv på skolutveckling*. Lund: Studentlitteratur.
- Folkhälsoinstitutet. (2008). Hämtad 08-05-20. Tillgänglig: [http://www.fhi.se/templates/Page\\_12903.aspx](http://www.fhi.se/templates/Page_12903.aspx)
- Johansson, A. & Lundbäck., F. (2007) ”*Idrottsläraren + idrottsledaren? – En studie i idrottslärarens attityd till samverkan med föreningsidrotten*”. Institutionen för Centrum för forskning i lärande. Luleå tekniska universitet.
- Jonsson, L. (2006). ”*Gymnasieungdomarnas motionsvanor och upplevelser av fysisk aktivitet*”. Institutionen för centrum och forskning i lärande. Avdelningen för data och systemvetenskap. Luleå tekniska universitet
- Meckbach, J. & Söderström., S. (2002). ”Kärt barn har många namn – idrott och hälsa i skolan” I K. Redelius & L. M Engström (Red), *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm: HLS förlag.
- Medicinsk access (2005). ”*Kan skolgymnastik minska antalet benskörhetsfrakturer?*” 4, 2-5).
- Norberg, S.& Partanen, L. (2006). *Handslaget i skolan – kan samverkan mellan skol- och föreningsidrott få barn mer fysiskt aktiva?* Institutionen för utbildningsvetenskap. Luleå tekniska universitet.
- Patel, R. & Davidson. B. (2003). ”*Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*”. Lund: Studentlitteratur.
- Riksidrottsförbundet. (2002). *Idrotts-Sverige en presentation av Riksidrottsförbundet* Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Riksidrottsförbundet. (2006). *Rapport handslagets 3 år*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

- Riksidrottsförbundet. (2007). *”Handslaget fyra år summeras”* Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Riksidrottsförbundet. (2008). *Presentation av idrottslyftet*. Hämtad: 2008-04-03. Tillgänglig: <http://www2.rf.se/t3.asp?p=711769>
- Rydqvist, L-G & Winroth, J. (2003). *Idrott, friskvård, hälsa & hälsopromotion*. Farsta: SISU idrottsböcker AB.
- Sandberg, H. (2004). *Medier & fetma – En analys av vikt*. Lund: Lunds universitet.
- SISU Idrottsutbildarna. Hämtad: 2008-05-17. Tillgänglig: <http://sisu.epiiserverhotell.net/templates/Page.aspx?id=138&i=5>
- Skolverket. (2005). *Ämnesrapport till rapport 253, Idrott och hälsa*. Stockholm. Elanders Gotab.
- Skolverket, kursplan Idrott & Hälsa. Hämtad: 2008-04-09. Tillgänglig: <http://www3.skolverket.se/ki03/front.aspx?sprak=SV&ar=0708&infotyp=23&skolform=11&id=3872&extraId=2087>
- Socialstyrelsen. (2001). *Folkhälsorapport 2001*. Hämtad: 2008-05-12. Tillgänglig: <http://www.socialstyrelsen.se/NR/rdonlyres/D022AC8D-FAA5-497C-82B1-6224504F6688/1529/kap6.pdf>
- Stukát, Staffan. (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur
- Trost, J (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur

# Bilaga 1

Översikt utbetalade pengar inom Handslaget och Idrottslyftet under perioden 1 januari, 2004 – 26 februari, 2008.

Klubb	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	Totalt
KFUM	16 500					16 500
NÄRK	18 000					18 000
TBBK	6 000					6 000
TBTK	42 000	30 000	55 000			127 000
Athos		538				538
BOIS		100 000	100 000	131 000	140 000	471 000
Rodd		15 500	5000	66 940	19 000	106 440
IFK			57 000			57 000
Skol IF			6750			6 750
TSOK			7000	5000		12 000
SRF				15 400		15 400
TFK				90 000	90 000	180 000
TKK				6667	29 000	35 667
<b>Totalt</b>	<b>82 500</b>	<b>146 038</b>	<b>230 750</b>	<b>315 007</b>	<b>278 000</b>	<b>1 052 295</b>

Totalt utbetalade pengar inom Handslaget och Idrottslyftet under perioden 1 januari, 2004 – 26 februari, 2008.

Projekt	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5*	Totalt
Hålla ner avgifter	8 333	77 538	43 417	134 716		264 004
Samarbete med skola	82 500	146 138	230 750	315 007	278 000	1 052 295
Fler tjejer	49 706	100 039	150 967	43 650		344 362
Kampen mot droger	27 000	24 539	14 000	15 500		81 089
Öppna dörrar	98 201	188 280	457 661	724 411	758 968	2 227 521
Ledar försörjning	89 143	103 380	174 361	79 654		446 538
<b>Totalt</b>						<b>4 415 809</b>

(\* siffrorna motsvarar första halvåret av Idrottslyftet från perioden 1 juli 2007 – 28 februari 2008)



# Bilaga 2

## Intervjumall

---

**Hur länge har du arbetat som idrottslärare?**

- På denna skola?

**Är du själv aktiv i någon idrottsförening?**

- Vilken?

**Vilka årskurser undervisar du i?**

**Har ni något långvarigt samarbete med någon idrottsförening?**

**Om ja:**

- Vem tog initiativet till samarbetet?
- Hur har samarbetet bedrivits rent praktiskt
- Sker samarbetet inom Handslaget eller Idrottslyftet?

**Hur har du upplevt samarbetet?**

- Vad har varit bra
- Vad har varit mindre bra

**Hur ser du på ett samarbete med en idrottsförening?**

- Fördelar?
- Nackdelar?

**Känner du till vad handslaget eller idrottslyftet är?**

- Om ja: hur har du fått denna information?

**Om nej**

**Hur kommer det sig att ni inte har något samarbete med någon idrottsförening?**

**Hur ser du på ett samarbete med en idrottsförening?**

- Fördelar?
- Nackdelar?

**Känner du till vad handslaget eller idrottslyftet är?**

## Bilaga 3

Här presenteras översiktligt våra informanter med fingerade namn.

Namn	Ålder	Arb.lärare	Tid på skolan	Årskurser
Adam	30	2,5 år	2,5 år	7-9
Berit	48	18 år	7 år	7-9
Carl	46	30 år	20 år	7-8
Daniel	31	1 år	1 år	7-9
Elof	30	5 år	4,5 år	7-9
Frida	28	2,5 år	1 år	7-9
Gunnar	37	7 år	7 år	7-9
Harald	34	8 år	4 år	7-9